

Kwaliteit van Zorg inzichtelijk: Stressincontinentie bij de vrouw

Gegevens over 2009

Juni 2010
Data-analyse door advies- en onderzoeksbureau Significant
Uitgave van Zichtbare Zorg Ziekenhuizen

Inhoudsopgave

SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN OVER VERSLAGJAAR 2009	3
Algemeen.....	3
Overzicht indicatorwaarden zorginhoudelijke indicatoren (ZI)	3
Overzicht antwoorden klantpreferentievragen (KP)	4
Tot slot.....	4
1. INLEIDING	5
<i>Doelgroep</i>	5
<i>Proces</i>	5
<i>Leeswijzer</i>	6
<i>Aanvullende informatie op de website</i>	6
Bijsluiter bij het gebruik van de gegevens	7
<i>Zeggingskracht</i>	7
<i>Vergelijking in de tijd</i>	7
<i>Tot slot</i>	7
2. ZORGINHOUDELIJKE INDICATOREN	9
2.1. Indicator 1 - Gebruik mictie-/ incontinentiedagboek	9
2.1.1. <i>Praktische toepasbaarheid van de indicator</i>	9
2.1.2. <i>Zeggingskracht van de aangeleverde data</i>	9
2.1.3. <i>Waarden</i>	10
2.2. Indicator 2 - Bekkenfysiotherapie	11
2.2.1 <i>Praktische toepasbaarheid van de indicator</i>	11
2.2.2. <i>Zeggingskracht van de aangeleverde data</i>	11
2.2.3. <i>Waarden</i>	12
2.3. Indicator 3 - Gebruik gestandaardiseerde vragenlijst.....	13
2.3.1. <i>Praktische toepasbaarheid van de indicator</i>	13
2.3.2. <i>Zeggingskracht van de aangeleverde data</i>	13
2.3.3. <i>Waarden</i>	14
2.4. Indicator 4 - Urineretentie/-residu	14
2.4.1. <i>Praktische toepasbaarheid van de indicator</i>	15
2.4.2. <i>Zeggingskracht van de aangeleverde data</i>	15
2.4.3. <i>Waarden</i>	16
3. KLANTPREFERENTIEVRAGEN	17
3.1. Klantpreferentievraag 1	17
3.2. Klantpreferentievraag 2	18
3.3. Klantpreferentievraag 3	19
3.4. Klantpreferentievraag 4	21
3.5. Klantpreferentievraag 5	21
BIJLAGE A TOELICHTING BIJ DE TABELLEN EN FIGUREN	23
1. Signaalvlaggentabel	23

2. Rupsplot	24
3. Reepplot	25
4. Histogram	26
BIJLAGE B TOELICHTING OP DE SIGNAALVLAGGENSYSTEMATIEK.....	27
1. Algemene toelichting	27
2. Signaalvlaggen beschikbaar op indicatorniveau	28
3. Aanvullende informatie	28
BIJLAGE C VERIFICATIEVRAGEN	29
BIJLAGE D BRONGEBRUIK	31
BIJLAGE E SCHONINGSVRAGEN.....	33

Samenvatting van de resultaten over verslagjaar 2009

Deze rapportage geeft voor de 4 indicatoren en 5 klantpreferentievragen van de indicatorset Stressincontinentie bij de vrouw een landelijk beeld van de indicatorscores. Samenvattend volgt hieronder een overzicht van de scores op de indicatorwaarden voor deze set, gevolgd door nadere toelichtingen op het gebied van brongebruik en signaalvlaggen voor betrouwbaarheid van het registratieproces en voor statistische betrouwbaarheid.

Algemeen

Voor deze indicatorset hebben zijn er voor 96 locaties gegevens aangeleverd. In onderstaande tabel staat een overzicht van het aantal locaties dat heeft aangeleverd per indicator. Hieruit blijkt dat niet alle locaties data aanleveren voor een indicator. Dit kan twee redenen hebben:

- Een locatie behandelt deze aandoening niet, en levert dus voor geen van de indicatoren gegevens aan.
- Een locatie behandelt deze aandoening wel, maar is niet in staat om de data aan te leveren voor een of meerdere indicatoren.

In onderstaande tabel is het aantal locaties aangegeven per indicator en klantpreferentievraag binnen deze indicatorset. Voor indicator 3 en 4 en klantpreferentievraag 3 leveren minder locaties gegevens aan.

Aantal locaties dat gegevens heeft aangeleverd per zorginhoudelijke indicator				
Zorginhoudelijke indicator	1	2	3	4
Aantal locaties	91	90	85	84

Aantal locaties dat gegevens heeft aangeleverd per klantpreferentievraag					
Klantpreferentievraag	1	2	3	4	5
Aantal locaties	90	92	80	92	92

Overzicht indicatorwaarden zorginhoudelijke indicatoren (ZI)

Onderstaande tabel bevat een samenvatting van de gevonden indicatorwaarden op de zorginhoudelijke indicatoren (ZI)¹. De indicatoren vragen naar: 1) mictie-/incontinentiedagboek; 2) bekkenfysiotherapie; 3) vragenlijst urogenitale klachten; 4) catheterisatie voor urineretentie/-residu.

ZI	Gemiddelde	Mediaan	Minimum	Maximum	Validiteit	Registratie betrouwbaarheid		Vergelijkbaarheid	
						Teller	Noemer	Statistisch betrouwbaar	Populatie
	(%)	(%)	(%)	(%)					
1	89	100	0	100	groen	groen	groen	rood	groen
2	89	100	0	100	groen	groen	groen	rood	groen
3	75	92	0	100	groen	oranje	groen	rood	groen
4	0,9	0	0	17	groen	groen	groen	rood	groen

De uitkomsten (behalve voor indicator 4) laten een redelijke spreiding zien.

¹ De mediaan is de waarde waarvoor geldt dat 50% van de locaties een lagere waarde heeft en 50% een hogere waarde. Bij scheve verdelingen is de mediaan ongelijk aan de gemiddelde waarde.

Met uitzondering van de teller van indicator 3 zijn de signaalvlaggen voor de betrouwbaarheid van het registratieproces zijn groen. De groene signaalvlag wil zeggen dat, alle ziekenhuizen bezien, (bijna) volledig aan belangrijke voorwaarden voor betrouwbaar registreren wordt voldaan. De teller van indicator 3 heeft een oranje signaalvlag voor de betrouwbaarheid van het registratieproces; dit betekent dat, alle ziekenhuizen bezien, slechts ten dele aan de belangrijke voorwaarden voor betrouwbaar registreren wordt voldaan. Bijna alle locaties baseren de gegevensverzameling op een volledige telling (het aandeel voor de tellers is iets lager dan voor de noemers) en alle ziekenhuizen op een na geven aan de gegevens te laten goedkeuren.

De statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid voor vergelijking krijgt voor alle vier de indicatoren een rode signaalvlag. Een belangrijke reden hiervoor is het beperkte aantallen waarnemingen in de noemer. Alle ziekenhuizen bezien, is een zinnige vergelijking van ziekenhuizen met het landelijke gemiddelde niet mogelijk.

De gegevens zijn slechts deels afkomstig uit digitale bronnen (bijlage D). De bronnen die het meest genoemd worden, zijn DBC-registratie en de verrichtingenregistratie. Echter ook de papieren poliklinische status wordt zeker voor de tellers vaak genoemd.

Overzicht antwoorden klantpreferentievragen (KP)

Onderstaande opsomming en tabel vat de antwoorden op de klantpreferentievragen (KP) samen.

Het blijkt dat:

- Alle ziekenhuislocaties hebben een gynaecoloog of uroloog die gespecialiseerd is in incontinentie bij de vrouw en meestal zijn beide (KP1).
- Het merendeel van de ziekenhuizen een "incontinentiepolikliniek", "polikliniek urogynaecologie" of "bekkenbodemspreekuur" heeft (KP2).
- De aanwezigheid (op indicatie) van een chirurg en seksuoloog is niet op elke ziekenhuislocatie vanzelfsprekend (KP3).
- Het merendeel van de ziekenhuizen een verpleegkundig spreekuur met continetieverpleegkundige heeft (KP4).
- Patiënten in nagenoeg alle ziekenhuizen in een gesprek geïnformeerd worden over complicaties bij de operatie, kans van slagen, het te verwachten resultaat en restverschijnselen na de operatie op alle locaties een gesprek met de patiënt plaatsvindt. Veelal wordt er ook schriftelijk en/of beeldmateriaal verstrekt. Voorlichtingsbijeenkomsten worden slechts op een beperkt aantal ziekenhuislocaties aangeboden (KP5).

Tot slot

De gegevens van alle indicatoren kunnen voor de gebruikers in principe nuttige verbeter-, keuze- of inkoopinformatie opleveren. Echter, een belangrijke kanttekening moet geplaatst worden bij de statistische betrouwbaarheid voor vergelijking gezien de rode signaalvlaggen: alle ziekenhuizen bezien, is een zinnige vergelijking van ziekenhuizen met het landelijke gemiddelde niet mogelijk. Het is aan de gebruikers van de data om verantwoord om te gaan met afwijkende scores van ziekenhuislocaties. Deze kunnen de werkelijkheid weerspiegelen, maar gezien de kleine aantallen kunnen deze net zo goed het resultaat zijn van een statistisch onbetrouwbare waarneming.

1. Inleiding

Kwalitatief goede zorg is zorg die patiëntgericht, effectief, veilig en op tijd is en die is toegesneden op de behoeften van de individuele patiënt en cliënt. Het zichtbaar maken van de kwaliteit van de zorg en van verschillen in kwaliteit is essentieel voor de werking van het nieuwe zorgstelsel. De kern van het nieuwe zorgstelsel is dat de patiënt en consument in staat worden gesteld om geïnformeerd te kiezen; kiezen op het niveau van de instelling en aandoening. Daarvoor is vergelijkbare en betrouwbare informatie nodig over de prestaties van zorgaanbieders.

Het programma Zichtbare Zorg ondersteunt ziekenhuizen bij het transparant maken van de kwaliteit van de geleverde zorg. Aan het programma nemen zowel zorgaanbieders als zogenaamde 'vragende partijen', zoals zorgverzekeraars, consumenten en patiënten deel, maar ook de Inspectie voor de Gezondheidszorg.

De voorliggende kwantitatieve analyse draagt bij aan het transparant maken van de zorg. De rapportage bevat een analyse van de gegevens die ziekenhuizen dit jaar bij Zichtbare Zorg hebben aangeleverd over de kwaliteit van zorg voor Stressincontinentie bij de vrouw. De informatie heeft betrekking op zorg die is geleverd in 2009.

De rapportage biedt een overzicht van de resultaten: een grafiek of tabel met de indicatorwaarden en een korte beschrijving, inzicht in de kwaliteit van de indicator, de aangeleverde gegevens en het registratieproces en een overzicht van de gebruikte bronnen.

Doelgroep

De kwantitatieve analyse is bedoeld voor professionele gebruikers:

- Gebruikers die van de data informatie maken voor hun specifieke doel en/of doelgroep, zoals beleidsmedewerkers/projectleiders bij patiëntenorganisaties, adviseurs zorginkoop bij zorgverzekeraars en kwaliteitsmanagers in de ziekenhuizen.
- De verschillende partijen betrokken bij de organisatie van Zichtbare Zorg Ziekenhuizen: de Stuurgroep, indicatorwerkgroepen en Programmabureau Zichtbare Zorg. Zij krijgen met deze rapportage een totaalbeeld van de indicatoren. Het plaatst keuzes voor openbaarheid en doorontwikkeling in perspectief.
- Ziekenhuizen kunnen ook gebruik maken van deze rapportage. Zij ontvangen echter ook per aandoening een *spiegelrapportage* waarin hun eigen scores ten opzichte van het landelijk beeld zijn weergegeven. Op deze manier wil Zichtbare Zorg ziekenhuizen en ZBC's meer inzicht bieden in hun eigen organisatie, input leveren ten behoeve van de zorginkoop en bijdragen aan een sterkere positionering in de markt.

De individuele burger of kiezende consument is nadrukkelijk niet de doelgroep van deze kwantitatieve analyses.

Proces

De ziekenhuizen hebben dit jaar gegevens aangeleverd over de kwaliteit van geleverde zorg in 2009. De gegevens voor de indicatoren zijn in de periode tussen 1 januari en 14 april verzameld. Deze gegevens hebben betrekking op verslagjaar 2009 (1 januari t/m 31 december). Tot en met 14 april konden ziekenhuizen hun gegevens aanleveren in de invoermodules van Zichtbare Zorg.

Vervolgens werden de gegevens geschoond: bij onwaarschijnlijke waarden vroeg Zichtbare Zorg de ziekenhuizen de aangeleverde gegevens te checken en waar nodig te wijzigen. Uiteindelijk zijn de gegevens geautoriseerd door de Raad van Bestuur.

In mei en juni zijn de gegevens geanalyseerd door Zichtbare Zorg. De kwantitatieve rapportages werden opgesteld en ziekenhuizen ontvingen een spiegelrapportage. Vanaf 18 juni zijn de kwaliteitsgegevens, toelichtingenvelden en signaalvlaggen (op indicatorniveau) opvraagbaar in de openbare database Zichtbare Zorg. De kwantitatieve rapportages zijn vanaf die datum openbaar beschikbaar op de website Zichtbare Zorg.

Leeswijzer

Deze rapportage bevat twee hoofdstukken:

- Hoofdstuk 1 is de uitgebreide beschrijving van de resultaten voor de zorginhoudelijke indicatoren.
- In hoofdstuk 2 komen vervolgens de Klantpreferentievragen aan bod.

Elke rapportage begint met een samenvatting van de resultaten over het verslagjaar 2009. In het kort wordt daarin beschreven:

- a) Volledigheid van de aanlevering: aantal instellingen per indicator;
- b) Beoordeling van de kwaliteit van de aangeleverde data en indicator(waarden) ten aanzien van betrouwbaarheid, validiteit en vergelijkbaarheid;
- c) Korte beschrijvende statistiek en toelichting op de indicatorwaarden.

In de bijlagen vindt u achtergrondinformatie:

- In Bijlage A vindt u een toelichting op de figuren, tabellen en begrippen
- Bijlage B geeft u informatie over de signaalvlaggen
- Bijlage C geeft u nadere resultaten bij de signaalvlaggen
- Bijlage D gaat in op het brongebruik
- Bijlage E gaat in op de schoningsvragen bij de gegevens

Aanvullende informatie op de website

De rapportage is zo beknopt als mogelijk gehouden en focust op de kwantitatieve resultaten en de daaruit te trekken conclusies. Bij het lezen van deze rapportage heeft u mogelijk behoefte aan meer achtergrondinformatie. Wij verwijzen u daarvoor naar de website www.zichtbarezorg.nl. Onder het kopje 'Ziekenhuizen en ZBC's' vindt u de pagina 'Kwantitatieve analyses 2009'. Hier vindt u de kwantitatieve analyses van alle aandoeningen uit tranche 1 en informatie over de totstandkoming van de kwaliteitsindicatoren, het proces en de planning.

Bijsluiter bij het gebruik van de gegevens

De doelstelling van Zichtbare Zorg is het openbaar maken van de data waarvan verschillende doelgroepen informatie over kwaliteit van zorg kunnen maken. Het werken met kwaliteitsindicatoren staat in de zorg relatief nog in de kinderschoenen. De ontwikkeling van de indicatoren, maar ook het registreren en aanleveren ervan, is daarom nadrukkelijk een groeipad. Het is een zoektocht waarbij we op zoek zijn naar de mogelijkheden, maar onze ogen niet moeten sluiten voor de onmogelijkheden.

Zeggingskracht

De indicatorwaarden moeten altijd worden beschouwd samen met de classificatie van de zeggingskracht (de signaalvlaggen). Een opvallend lage score op een indicator kan betekenen dat de zorgaanbieder mindere goede kwaliteit levert. Echter, het kan ook veroorzaakt worden doordat bijvoorbeeld de patiëntenpopulatie in de zorginstelling afwijkt van het landelijke gemiddelde. De signaalvlaggen bij de indicatoren (per indicator een tabel) en de uitleg over de signaalvlaggen in bijlage B, kunnen hierin inzicht verschaffen.

Een indicator (of een set indicatoren) geeft bovendien nooit een totaalbeeld van de geleverde zorg. Het levert slechts een beperkt beeld dat afhankelijk van het doel aanleiding kan zijn voor bijvoorbeeld nader onderzoek of een gesprek. Gebruikers moeten worden gewezen op de betekenis van indicatorwaarden in de specifieke context. Een afwijkende score is dan ook een signaal om verder onderzoek uit te voeren naar de reden van deze afwijking. Het zelfde geldt voor een afwijkende hoge score. Zo kan bijvoorbeeld een hoge score op de indicator "Tijdspanne tussen operaties \geq 28 dagen" bij de aandoening Cataract, als slecht worden geïnterpreteerd. Een gemiddelde patiënt/consument weet echter niet dat een lange tijd tussen twee operaties in dit geval juist belangrijk is voor kwalitatief goede zorg.

Vergelijking in de tijd

Dit jaar worden de tranche 1 indicatorensets voor de tweede keer uitgevraagd. Men moet voorzichtig zijn met een vergelijking in de tijd tussen de twee verslagjaren 2008 en 2009. De populatiebepaling is anders dan vorig jaar (overgestapt van open naar gesloten DBC's) en veel indicatoren zijn nog aangepast. De signaalvlaggen zijn ook voor het tweede jaar toegekend. Voor de aangepaste indicatoren is bekeken of de aanpassingen invloed hebben op de validiteit en vergelijkbaarheid en indien nodig zijn deze bijgesteld. De signaalvlag voor betrouwbaarheid van het registratieproces en statistische betrouwbaarheid worden opnieuw vastgesteld op basis van de aangeleverde data. Aangezien de signaalvlag *betrouwbaarheid van het registratieproces* is herzien ten opzichte van 2008 (voor gedetailleerde informatie zie 'Achtergrondnotitie methodiek signaalvlaggen' op www.zichtbarezorg.nl/page/Ziekenhuizen-en-ZBC-s/Documenten), is een directe vergelijking van de signaalvlaggen van meetjaar 2008 en 2009 niet mogelijk en kan niet geconcludeerd worden of de *betrouwbaarheid van het registratieproces* van de zorgaanbieders is verbeterd, gelijk is gebleven of is verslechterd.

Tot slot

De markt en gebruikers zijn nu aan zet als het gaat om het vertalen van deze gegevens in bruikbare informatie over de kwaliteit van zorg geleverd in 2009. Wij verzoeken u vriendelijk bij het verwerken van de gegevens bovenstaande vingerwijzingen in ogenschouw te nemen.

2. Zorginhoudelijke indicatoren

Dit hoofdstuk bevat per zorginhoudelijke indicator een beschrijving van:

- De praktische toepasbaarheid van de indicator. Dit zijn zaken die naar voren zijn gekomen uit de helpdeskvragen, discussies op het kennisforum en de eventuele opmerkingen afkomstig van de deelnemende ziekenhuizen tijdens de fase van data aanlevering.
- De signaalvlaggen die de overall beoordeling van de zeggingskracht van de aangeleverde data van de indicator weergeven. De vlaggen geven inzicht in hoe de validiteit, de registratiebetrouwbaarheid en de vergelijkbaarheid worden beoordeeld. De vergelijkbaarheid heeft zowel betrekking op de statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid (ook wel statistische betrouwbaarheid) als de populatievergelijkbaarheid.
- De waarden van de indicator (weergegeven in procenten) gepresenteerd in een figuur met daarbij een korte beschrijving.

Ten aanzien van de praktische toepasbaarheid van de indicatorenset geldt de volgende algemene opmerking:

De huidige indicatorenset is alleen van toepassing op de gynaecologie, terwijl patiënten in veel ziekenhuizen worden gezien door de urologie. Hoewel dit duidelijk in de indicatorengids vermeld was, kan het zijn dat ziekenhuizen ook de urologische DBC's hebben meegenomen.

2.1. Indicator 1 - Gebruik mictie-/ incontinentiedagboek

Operationalisatie: Percentage patiënten met klachten t.g.v. stressincontinentie dat vóór een operatie gedurende minimaal 2 dagen een mictiedagboek heeft bijgehouden.

Teller: Aantal voor klachten t.g.v. stressincontinentie geopereerde patiënten, dat voor de operatie gedurende minimaal 2 dagen een mictiedagboek heeft bijgehouden.

Noemer: Totaal aantal voor stressincontinentieklachten geopereerde patiënten.

2.1.1. Praktische toepasbaarheid van de indicator

Zie de algemene opmerking aan het begin van hoofdstuk 2.

2.1.2. Zeggingskracht van de aangeleverde data

Onderstaande tabel bevat de signaalvlaggen voor deze indicator.

Tabel 2.1. Totaalbeeld signaalvlaggen op indicatorniveau

Zorginhoudelijke indicator 1					
	Validiteit	Registratie betrouwbaarheid		Vergelijkbaarheid	
		Teller	Noemer	Statistisch betrouwbaar	Populatie
	groen	groen	groen	rood	groen
Rood		4%	0%	48%	
Oranje		20%	8%	52%	
Groen		76%	92%	0%	

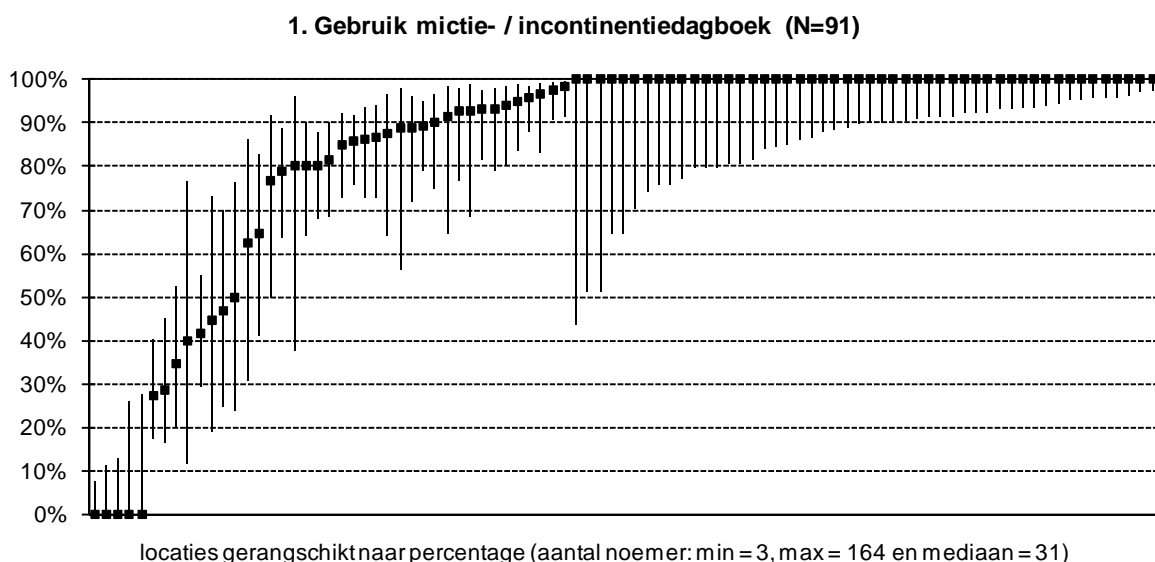
Zie voor de totstandkoming van en de toelichting op de signaalvlaggen bijlage B. Tevens worden in bijlage C de achtergrond gegevens voor bepaling van de betrouwbaarheid van het registratieproces gepresenteerd.

Bovenstaande tabel laat zien:

- Op basis van de expertopinie van de indicatorwerkgroep is vastgesteld dat indicator 1 – ‘Gebruik mictie-/incontinentiedagboek’ informatie geeft over de kwaliteit van zorg die is beoogd, wat terug te zien is in de groene vlag voor **validiteit**.
- De **betrouwbaarheid van het registratieproces** krijgt zowel voor de teller als de noemer een groene overall signaalvlag. Dit betekent dat het registratieproces voldoet aan (bijna) alle belangrijke voorwaarden voor een betrouwbare inrichting van dit proces. In de bepaling van deze signaalvlag wegen het baseren van de gegevens op een volledige telling en schriftelijke autorisatie door een medisch specialist beiden het zwaarst mee (zie bijlage B). Van alle locaties antwoordt 97% van de locaties dat de gegevens van de noemer op basis van een volledige telling zijn vastgesteld; dit is voor de teller 79% van de locaties. Eveneens 99% van de locaties heeft de gegevens laten autoriseren door een medisch specialist.
- De **statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid** van deze indicator heeft een rode signaalvlag. De waargenomen gemiddelde indicatorwaarde ligt tussen de 5 en 95%. Dat betekent dat de eis voor statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid is dat de noemer uit ten minste 200 patiënten bestaat. Dan kunnen afwijkende waarden met een odds ratio (relatieve maat voor het verschil tussen de indicatorwaarde van een ziekenhuislocatie en de gemiddelde indicatorwaarde over alle ziekenhuizen) van ongeveer 2 en groter betrouwbaar worden gedetecteerd. Dit geldt voor geen enkele locatie. Alle ziekenhuizen bezien, is een zinnige vergelijking van ziekenhuizen met het landelijke gemiddelde niet mogelijk.
- De groene vlag onder **populatie vergelijkbaarheid** betekent dat de indicatorwerkgroep heeft aangegeven dat er op voorhand geen factoren bekend zijn die een ziekenhuis niet kan beïnvloeden en die wel van invloed zijn op de waarde van de indicator. Verschillen tussen ziekenhuizen kunnen niet verklaard worden door bijvoorbeeld patiëntkenmerken.
- De gegevens van de teller en de noemer zijn slechts deels afkomstig uit digitale **bronnen** (bijlage D). De bronnen die het meest genoemd worden, zijn DBC-registratie en de verrichtingenregistratie. Echter ook de papieren poliklinische status wordt zeker voor de teller vaak genoemd.

2.1.3. Waarden

In onderstaande figuur worden de scores op deze indicator weergegeven.

Bovenstaande figuur laat zien dat:

- De indicatorscores in aanzienlijk variëren, met waarden over de gehele range.
- Bij 5% (5/91) van alle locaties geen gebruik wordt gemaakt van mictie-/incontinentie dagboek (score van 0%). Bij 55% (50/91) van alle locaties bij alle patiënten een mictie-/incontinentie dagboek wordt gebruikt (score van 100%).

- Het totaal aantal patiënten dat geopereerd is voor stressincontinentie is 3.352 (som van alle noemers). Het minimum en maximum aantal patiënten per locatie in de noemer ligt ver uit elkaar. Het aantal patiënten die een mictie-/incontinentie dagboek heeft bijgehouden is 2.980 (som van alle tellers).
- Het gemiddelde percentage over alle locaties is 89%.

2.2. Indicator 2 - Bekkenfysiotherapie

Operationalisatie: Percentage voor stressincontinentie geopereerde patiënten met gedocumenteerde bekkenfysiotherapie voorafgaand aan de eerste incontinentieoperatie.

Teller: Aantal voor stressincontinentie geopereerde patiënten met gedocumenteerde bekkenfysiotherapie voorafgaand aan de operatie.

Noemer: Totaal aantal voor stressincontinentie geopereerde patiënten.

2.2.1 Praktische toepasbaarheid van de indicator

Zie de algemene opmerking aan het begin van hoofdstuk 2.

2.2.2. Zeggingskracht van de aangeleverde data

Onderstaande tabel bevat de signaalvlaggen voor deze indicator.

Tabel 2.2. Totaalbeeld signaalvlaggen op indicatorniveau

Zorginhoudelijke indicator 2					
	Validiteit	Registratie betrouwbaarheid		Vergelijkbaarheid	
		Teller	Noemer	Statistisch betrouwbaar	Populatie
	groen	groen	groen	rood	groen
Rood		4%	0%	49%	
Oranje		18%	7%	51%	
Groen		78%	93%	0%	

Bovenstaande tabel laat zien:

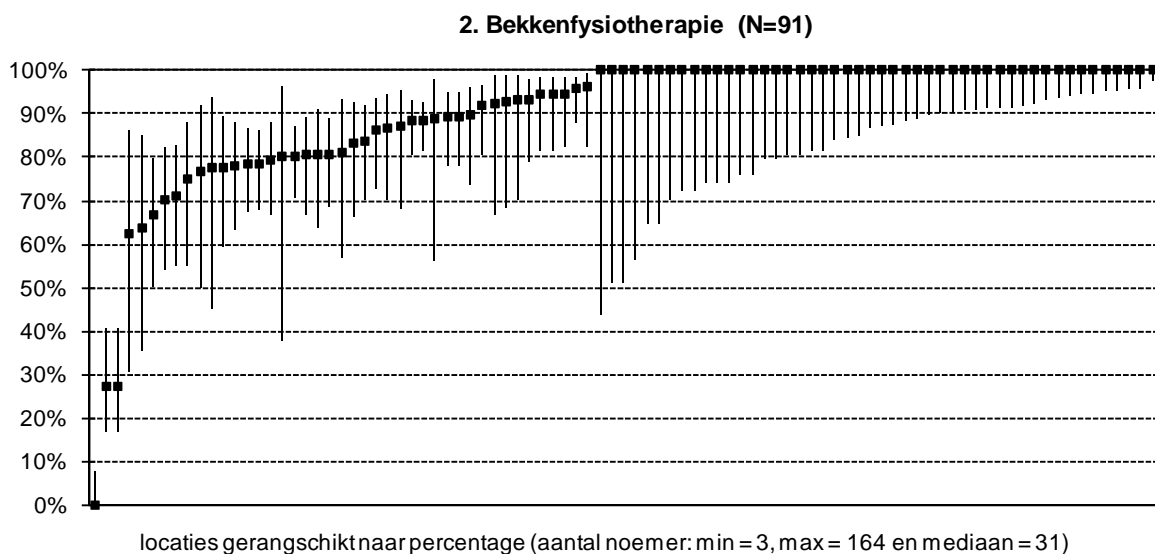
- Op basis van de expertopinie van de indicatorwerkgroep is vastgesteld dat indicator 2 – ‘Bekkenfysiotherapie’ informatie geeft over de kwaliteit van zorg die is beoogd, wat terug te zien is in de groene vlag voor **validiteit**.
- De **betrouwbaarheid van het registratieproces** krijgt zowel voor de teller als de noemer een groene overall signaalvlag. Dit betekent dat het registratieproces voldoet aan (bijna) alle belangrijke voorwaarden voor een betrouwbare inrichting van dit proces. In de bepaling van deze signaalvlag wegen het baseren van de gegevens op een volledige telling en schriftelijke autorisatie door een medisch specialist beiden het zwaarst mee (zie bijlage B). Van alle locaties antwoordt 98% van de locaties dat de gegevens van de noemer op basis van een volledige telling zijn vastgesteld; dit is voor de teller 82% van de locaties. Eveneens 99% van de locaties heeft de gegevens laten autoriseren door een medisch specialist.
- De **statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid** van deze indicator heeft een rode signaalvlag. De waargenomen gemiddelde indicatorwaarde ligt tussen de 5 en 95%. Dat betekent dat de eis voor statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid is dat de noemer uit ten minste 200 patiënten bestaat. Dan kunnen afwijkende waarden met een odds ratio (relatieve maat voor het verschil tussen de indicatorwaarde van een ziekenhuislocatie en de gemiddelde indicatorwaarde over alle ziekenhuizen) van ongeveer 2 en groter betrouwbaar worden

gedetecteerd. Dit geldt voor geen enkele locatie. Alle ziekenhuizen bezien, is een zinnige vergelijking van ziekenhuizen met het landelijke gemiddelde niet mogelijk.

- De groene vlag onder **populatie vergelijkbaarheid** betekent dat de indicatorwerkgroep heeft aangegeven dat er op voorhand geen factoren bekend zijn die een ziekenhuis niet kan beïnvloeden en die wel van invloed zijn op de waarde van de indicator. Verschillen tussen ziekenhuizen kunnen niet verklaard worden door bijvoorbeeld patiëntkenmerken.
- De gegevens van de teller en de noemer zijn slechts deels afkomstig uit digitale **bronnen** (bijlage D). De bronnen die het meest genoemd worden, zijn DBC-registratie en de verrichtingenregistratie. Echter ook de papieren poliklinische status wordt zeker voor de teller vaak genoemd.

2.2.3. Waarden

In onderstaande figuur worden de scores op deze indicator weergegeven.

Bovenstaande figuur laat zien dat:

- De indicatorscores in redelijke mate variëren, met waarden over vrijwel de gehele range, maar dat lagere scores relatief ondervetegenwoordigd zijn ten opzichte van de hogere scores. Slechts 6 locaties scoren onder de 70%.
- Bij 1 locatie geen enkele patiënt bekkenfysiotherapie krijgt (score van 0%). Bij 53% (48/91) van alle locaties bij alle patiënten bekkenfysiotherapie wordt gegeven (score van 100%).
- Het totaal aantal patiënten dat geopereerd is voor stressincontinentie is 3.311 (som van alle noemers). Het minimum en maximum aantal patiënten in de noemer ligt ver uit elkaar. Het aantal patiënten dat bekkenfysiotherapie krijgt is 2.947 (som van alle tellers).
- Het gemiddelde percentage is 89%.

2.3. Indicator 3 - Gebruik gestandaardiseerde vragenlijst

Operationalisatie: Percentage incontinentiepatiënten dat vraag 7 t/m 12 van de urogenitale klachten lijst (UKL) zowel pre-operatief als bij het controleconsult (6-8 weken na de operatie) heeft ingevuld.

Teller: Aantal geopereerden gedurende registratieperiode dat vraag 7 t/m 12 van de urogenitale klachten lijst zowel pre-operatief als bij het controleconsult (6-8 weken na operatie) heeft ingevuld.

Noemer: Totaal aantal voor stressincontinentie geopereerde patiënten.

2.3.1. Praktische toepasbaarheid van de indicator

Zie de algemene opmerking aan het begin van hoofdstuk 2.

2.3.2. Zeggingskracht van de aangeleverde data

Onderstaande tabel bevat de signaalvlaggen voor deze indicator.

Tabel 2.3. Totaalbeeld signaalvlaggen op indicatorniveau

Zorginhoudelijke indicator 3					
	Validiteit	Registratie betrouwbaarheid		Vergelijkbaarheid	
		Teller	Noemer	Statistisch betrouwbaar	Populatie
	groen	oranje	groen	rood	groen
Rood		3%	0%	49%	
Oranje		24%	8%	51%	
Groen		73%	92%	0%	

Bovenstaande tabel laat zien:

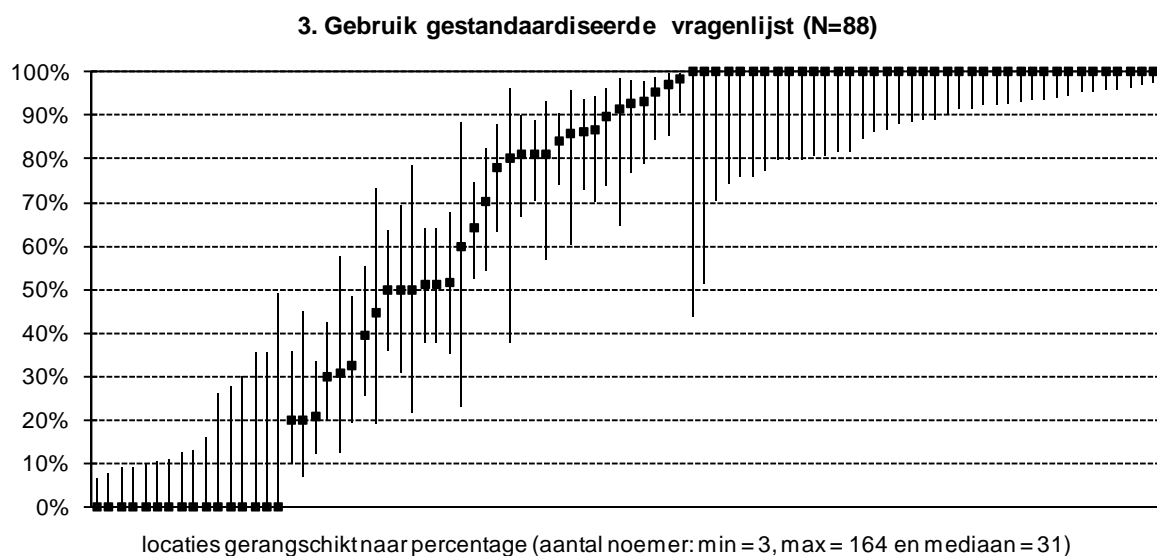
- Op basis van de expertopinie van de indicatorwerkgroep is vastgesteld dat indicator 3 – ‘Gebruik gestandaardiseerde vragenlijst’ informatie geeft over de kwaliteit van zorg die is beoogd, wat terug te zien is in de groene vlag voor **validiteit**.
- Het percentage locaties dat een groene vlag krijgt voor **betrouwbaarheid van het registratieproces** is 73% voor de teller en 92% voor de noemer; hiermee krijgt de teller een oranje overall signaalvlag en de noemer een groene overall signaalvlag voor deze dimensie. Dit betekent voor de noemer dat het registratieproces voldoet aan (bijna) alle belangrijke voorwaarden voor een betrouwbare inrichting van dit proces. Voor de teller wordt slechts ten dele aan deze belangrijke voorwaarden voldaan. In de bepaling van deze signaalvlag wegen het baseren van de gegevens op een volledige telling en schriftelijke autorisatie door een medisch specialist beiden het zwaarst mee (zie bijlage B). De gegevens van de noemer zijn bij 97% van de locaties gebaseerd op een volledige telling; van alle locaties antwoordt slechts 77% dat de gegevens van de teller op basis van een volledige telling zijn vastgesteld (zie bijlage C). Van de locaties heeft 99% de gegevens van deze indicator (zowel teller als noemer) laten autoriseren door een medisch specialist.
- De **statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid** van deze indicator heeft een rode signaalvlag. De waargenomen gemiddelde indicatorwaarde ligt tussen de 5 en 95%. Dat betekent dat de eis voor statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid is dat de noemer uit ten minste 200 patiënten bestaat. Dan kunnen afwijkende waarden met een odds ratio (relatieve maat voor het verschil tussen de indicatorwaarde van een ziekenhuislocatie en de gemiddelde indicatorwaarde over alle ziekenhuizen) van ongeveer 2 en groter betrouwbaar worden

gedetecteerd. Dit geldt voor geen enkele locatie. Alle ziekenhuizen bezien, is een zinnige vergelijking van ziekenhuizen met het landelijke gemiddelde niet mogelijk.

- De groene vlag onder **populatie vergelijkbaarheid** betekent dat de indicatorwerkgroep heeft aangegeven dat er op voorhand geen factoren bekend zijn die een ziekenhuis niet kan beïnvloeden en die wel van invloed zijn op de waarde van de indicator. Verschillen tussen ziekenhuizen kunnen niet verklaard worden door bijvoorbeeld patiëntkenmerken.
- De gegevens van de teller en de noemer zijn slechts deels afkomstig uit digitale **bronnen** (bijlage D). De bronnen die het meest genoemd worden, zijn DBC-registratie en de verrichtingenregistratie. Echter ook de papieren poliklinische status wordt zeker voor de teller vaak genoemd.

2.3.3. Waarden

In onderstaande figuur worden de scores op deze indicator weergegeven.

Bovenstaande figuur laat zien dat:

- De indicatorscores in aanzienlijk variëren, met waarden over de gehele range.
- Bij 18% (16/88) van alle locaties bij geen van de patiënten vraag 7 t/m 12 van de urogenitale klachten lijst (UKL) zowel pre-operatief als bij het controleconsult is ingevuld (score van 0%). Bij 44% (39/88) van alle locaties bij alle patiënten de vragenlijst wordt ingevuld (score van 100%).
- Het totaal aantal patiënten dat geopereerd is voor stressincontinentie is 3.186 (som van alle noemers). Het minimum en maximum aantal patiënten in de noemer ligt ver uit elkaar. Het aantal patiënten dat vraag 7 t/m 12 van de urogenitale klachten lijst (UKL) zowel pre-operatief als bij het controleconsult (6-8 weken na de operatie) heeft ingevuld, is 2.391 (som van alle tellers).
- Het gemiddelde percentage is 75%.

2.4. Indicator 4 - Urineretentie/-residu

Operationalisatie: Percentage voor incontinentieklachten geopereerde patiënten met last van urineretentie/-residu waarvoor catheterisatie nodig is vanaf 6 weken na de ingreep en/of waarvoor een heroperatie noodzakelijk is.

Teller: Aantal in registratieperiode voor stressincontinentieklachten geopereerde patiënten met last van urineretentie/-residu waarvoor catheterisatie nodig is vanaf 6 weken na de ingreep en/of waarvoor een heroperatie noodzakelijk is.

Noemer: Totaal aantal voor stressincontinentieklachten geopereerde patiënten.

2.4.1. Praktische toepasbaarheid van de indicator

Zie de algemene opmerking aan het begin van hoofdstuk 2.

2.4.2. Zeggingskracht van de aangeleverde data

Onderstaande tabel bevat de signaalvlaggen voor deze indicator.

Tabel 2.4. Totaalbeeld signaalvlaggen op indicatorniveau

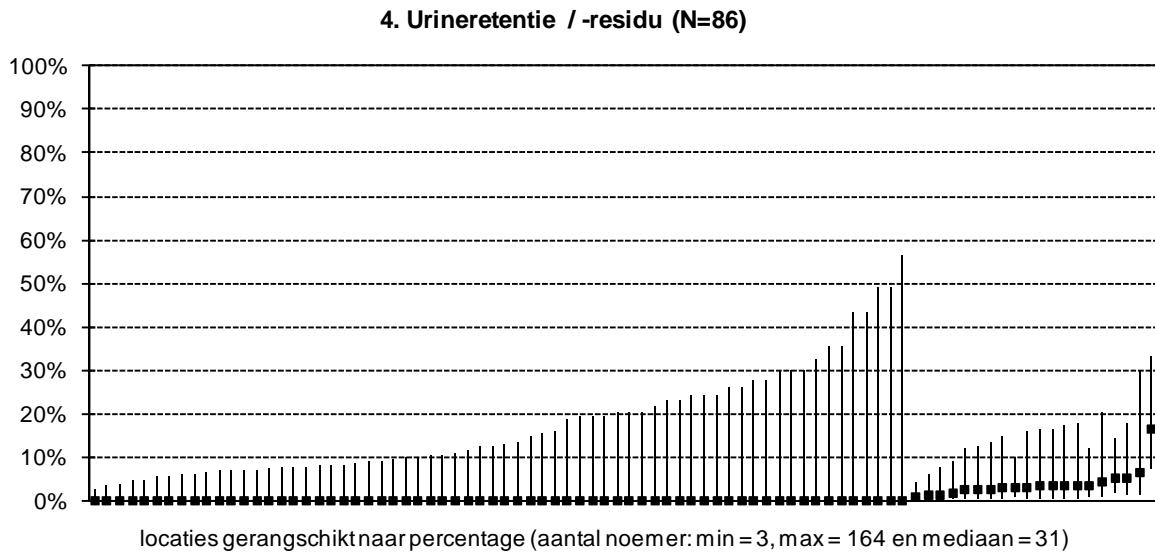
Zorginhoudelijke indicator 4					
	Validiteit	Registratie betrouwbaarheid		Vergelijkbaarheid	
		Teller	Noemer	Statistisch betrouwbaar	Populatie
	groen	groen	groen	rood	groen
Rood		2%	0%	100%	
Oranje		10%	7%	0%	
Groen		87%	93%	0%	

Bovenstaande tabel laat zien:

- Op basis van de expertopinie van de indicatorwerkgroep is vastgesteld dat indicator 4 – ‘Urineretentie/-residu’ informatie geeft over de kwaliteit van zorg die is beoogd, wat terug te zien is in de groene vlag voor **validiteit**.
- De **betrouwbaarheid van het registratieproces** krijgt zowel voor de teller als de noemer een groene overall signaalvlag. Dit betekent dat het registratieproces voldoet aan (bijna) alle belangrijke voorwaarden voor een betrouwbare inrichting van dit proces. In de bepaling van deze signaalvlag wegen het baseren van de gegevens op een volledige telling en schriftelijke autorisatie door een medisch specialist beiden het zwaarst mee (zie bijlage B). Van alle locaties antwoordt 98% van de locaties dat de gegevens van de noemer op basis van een volledige telling zijn vastgesteld; dit is voor de teller 93% van de locaties. Eveneens 99% van de locaties heeft de gegevens laten autoriseren door een medisch specialist.
- De **statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid** van deze indicator heeft een rode signaalvlag. Bij een hoge of lage waargenomen gemiddelde indicatorwaarde (minder dan 5% of meer dan 95%) is de eis voor statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid dat de noemers uit ten minste 800 patiënten bestaan. Dan kunnen afwijkende waarden met een odds ratio (relatieve maat voor het verschil tussen de indicatorwaarde van een ziekenhuislocatie en de gemiddelde indicatorwaarde over alle ziekenhuizen) van ongeveer 2 en groter betrouwbaar worden gedetecteerd. Dit geldt voor geen enkele locatie. Alle ziekenhuizen bezien, is een zinnige vergelijking van ziekenhuizen met het landelijke gemiddelde niet mogelijk.
- De groene vlag onder **populatie vergelijkbaarheid** betekent dat de indicatorwerkgroep heeft aangegeven dat er op voorhand geen factoren bekend zijn die een ziekenhuis niet kan beïnvloeden en die wel van invloed zijn op de waarde van de indicator. Verschillen tussen ziekenhuizen kunnen niet verklaard worden door bijvoorbeeld patiëntkenmerken.
- De gegevens van de teller en de noemer zijn slechts deels afkomstig uit digitale **bronnen** (bijlage D). De bronnen die het meest genoemd worden, zijn DBC-registratie en de verrichtingenregistratie. Echter ook de papieren poliklinische status wordt zeker voor de teller vaak genoemd.

2.4.3. Waarden

In onderstaande figuur worden de scores op deze indicator weergegeven.

Bovenstaande figuur laat zien dat:

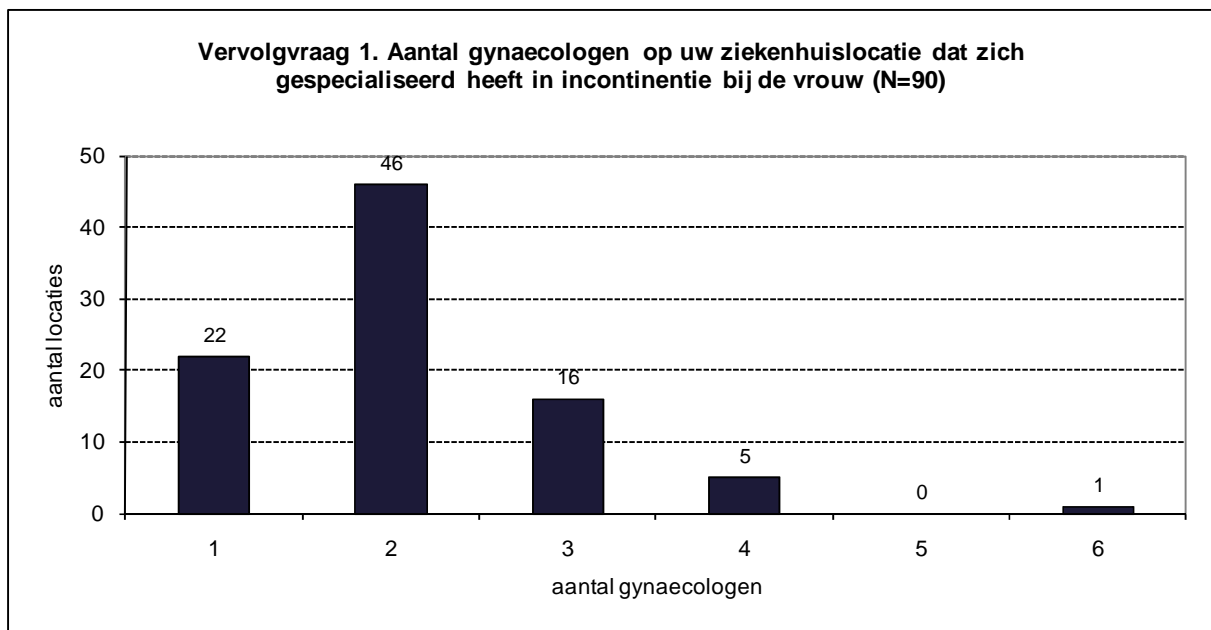
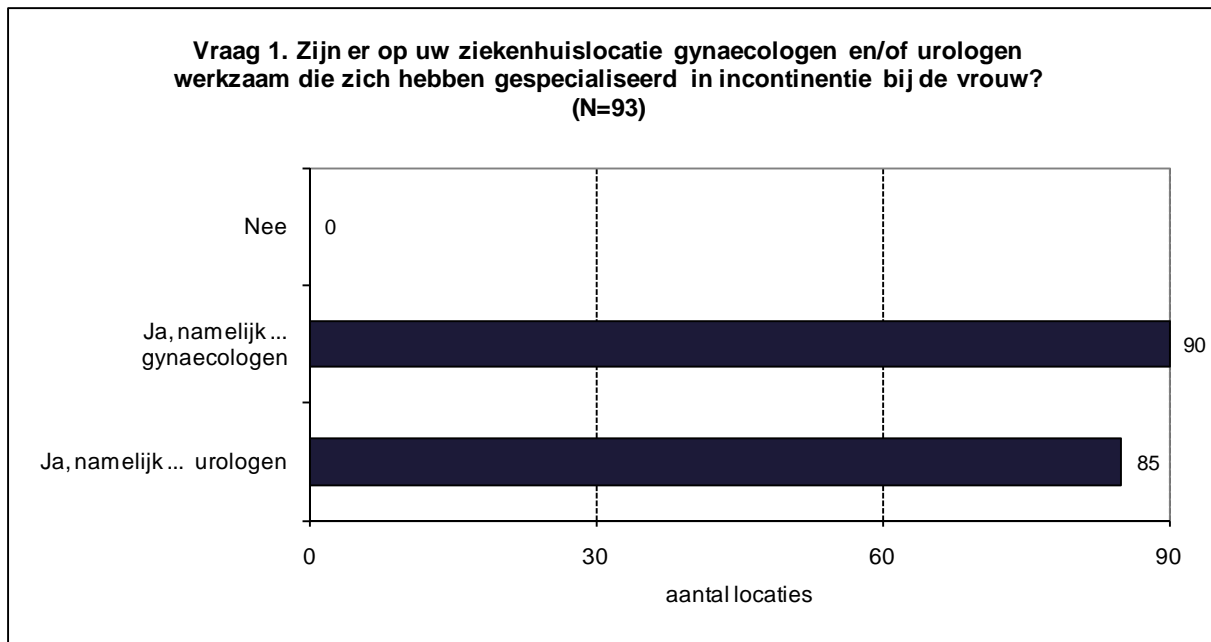
- Alle indicatorscores op 1 na onder de 10% zijn.
- De indicatorscores zich beperken tot de range 0% tot 17%.
- Bij 77% (66/86) van de locaties geen van de patiënten die geopereerd is voor stressincontinentie last van urineretentie/-residu waarvoor catheterisatie nodig is vanaf 6 weken na de ingreep.
- Het totaal aantal patiënten dat geopereerd is voor stressincontinentie is 3.064 (som van alle noemers). Het minimum en maximum aantal patiënten in de noemer ligt ver uit elkaar. Het aantal patiënten dat last heeft van urineretentie/-residu waarvoor catheterisatie nodig is vanaf 6 weken na de ingreep, is 29 (som van alle tellers).
- Het gemiddelde percentage is 0,9%.

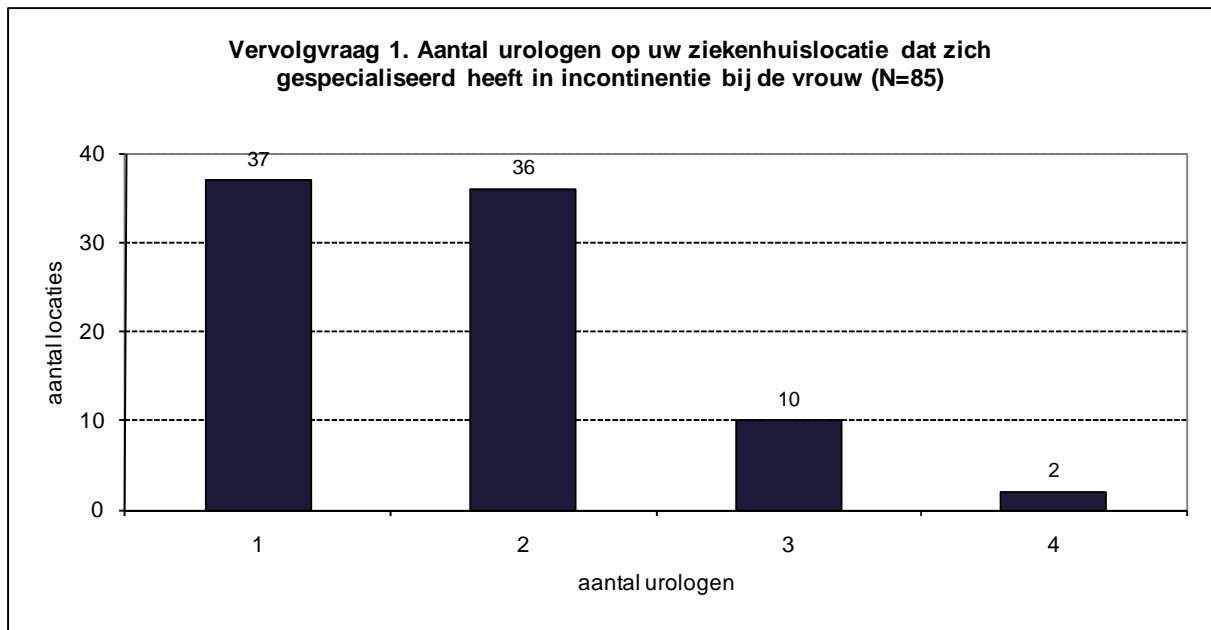
3. Klantpreferentievragen

3.1. Klantpreferentievraag 1

Operationalisatie - Zijn er op uw ziekenhuislocatie gynaecologen en/of urologen werkzaam die zich hebben gespecialiseerd in incontinentie bij de vrouw?

Onderstaande figuren laten zien dat op alle ziekenhuislocaties gespecialiseerde gynaecologen en/of urologen werkzaam zijn; veelal zijn het er een of twee per locatie.

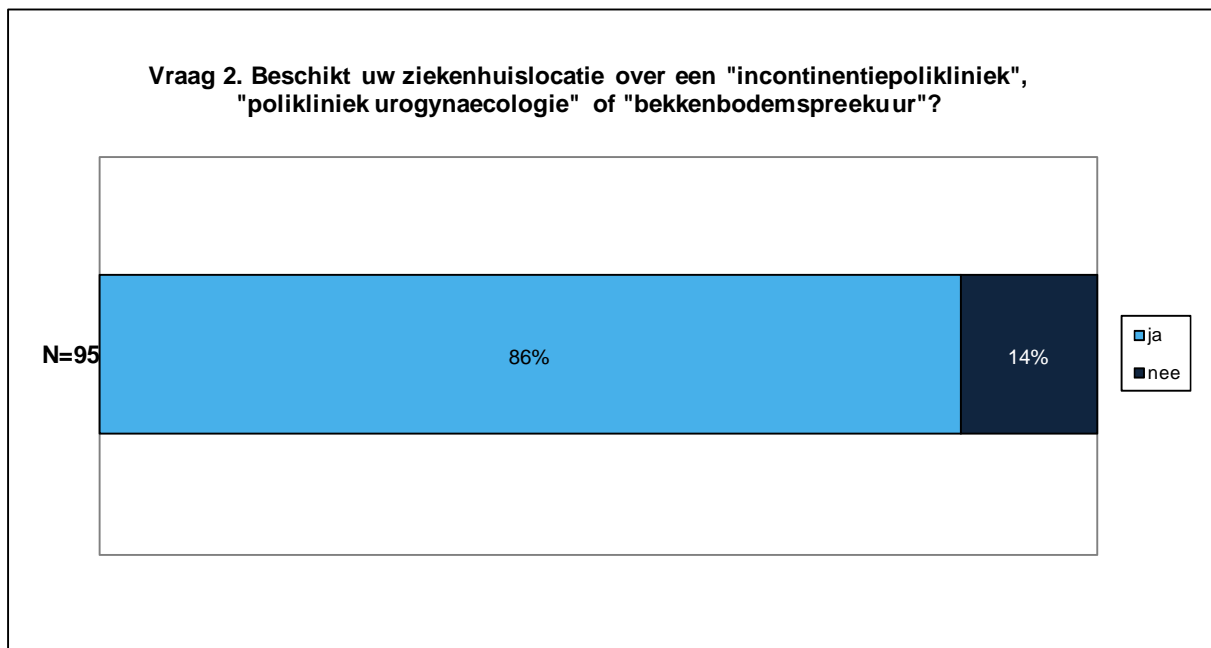

3.2. Klantpreferentievraag 2

Operationalisatie - Beschikt uw ziekenhuislocatie over een "incontinentiepolikliniek", "polikliniek urogynaecologie" of "bekkenbodemspreekuur"?

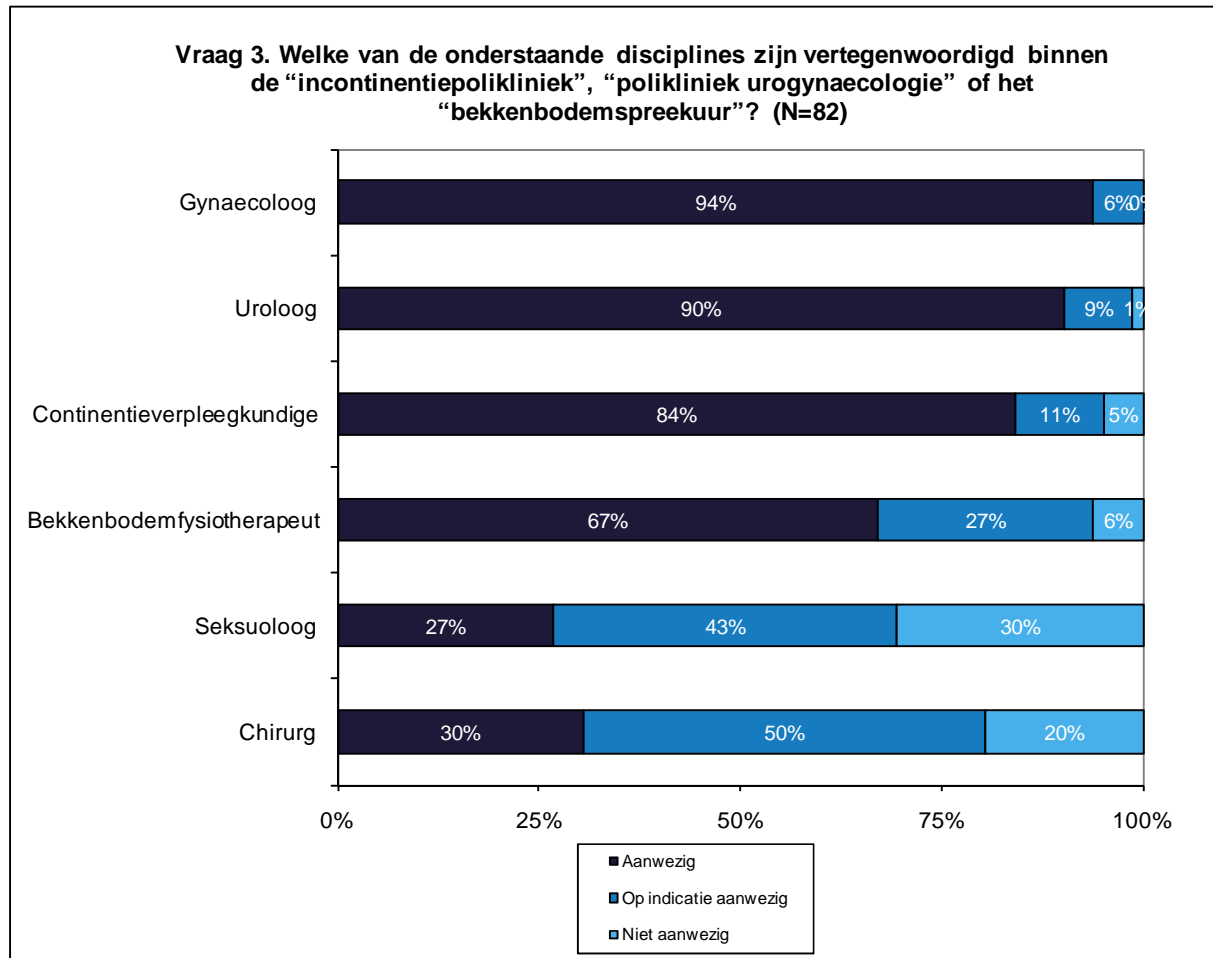
Onderstaande figuur laat zien dat veel ziekenhuislocaties (86%) beschikken over een "incontinentiepolikliniek", "polikliniek urogynaecologie" of "bekkenbodemspreekuur".

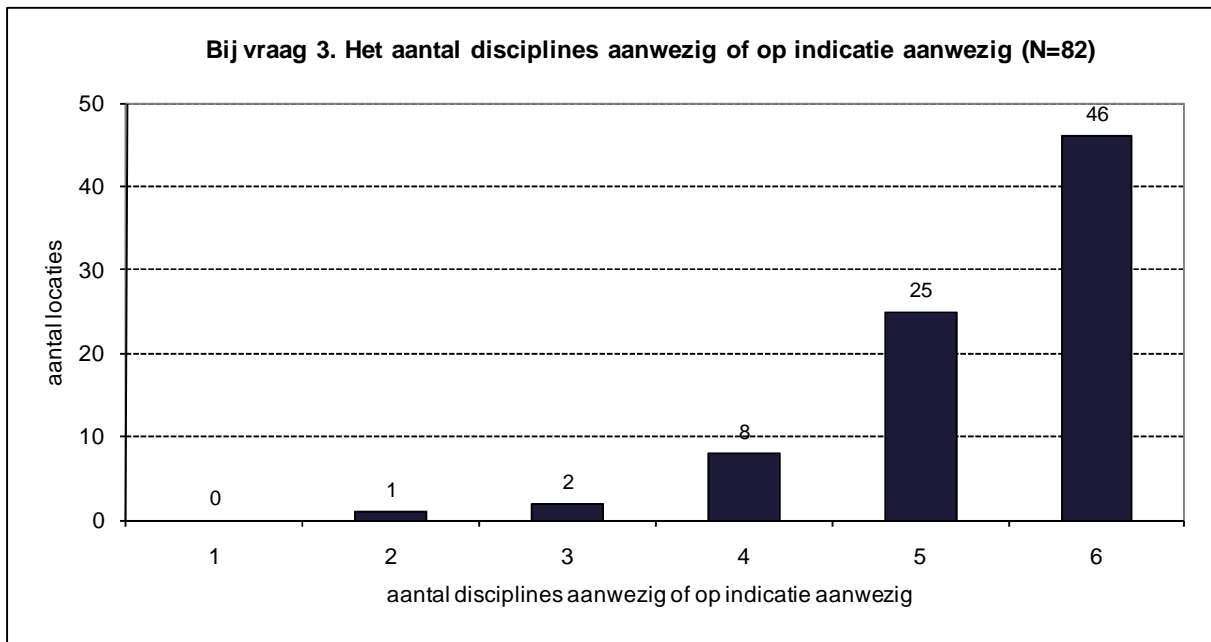
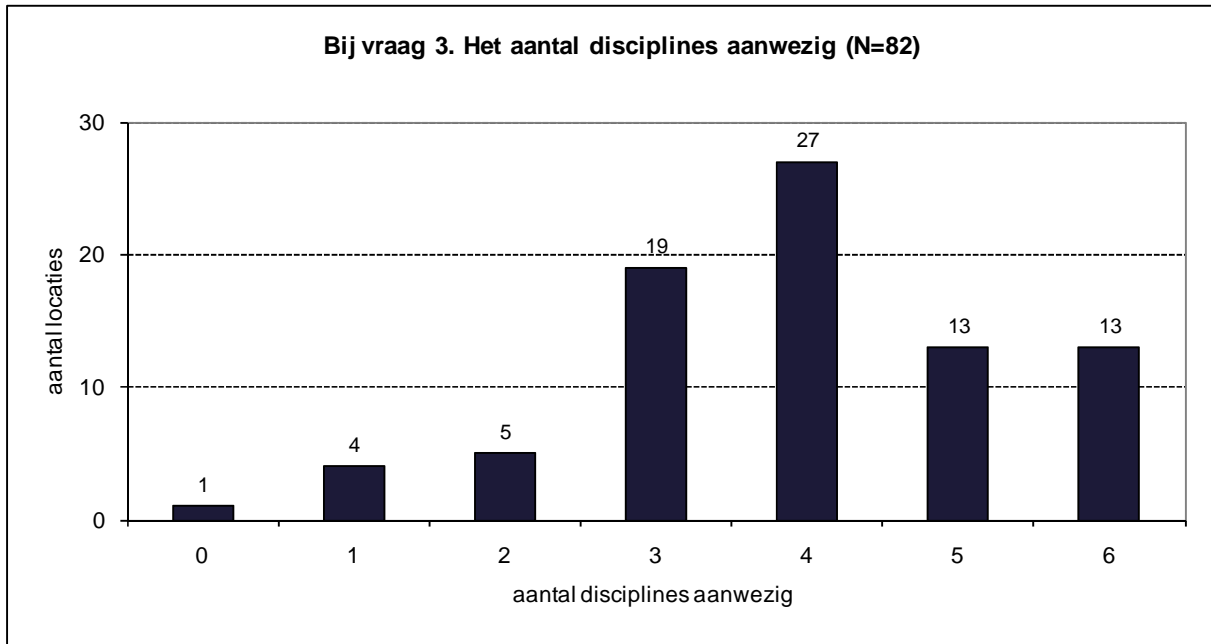

3.3. Klantpreferentievraag 3

Operationalisatie - Welke van de onderstaande disciplines zijn vertegenwoordigd binnen de “incontinentiepolikliniek”, “polikliniek urogynaecologie” of het “bekkenbodemspreekuur”?

Onderstaande figuren laten zien dat op bijna alle ziekenhuislocaties een uroloog en een gynaecoloog (op indicatie) aanwezig is; in veel gevallen ook een continetieverpleegkundige en een bekkenbodumfysiotherapeut. Aanwezigheid (op indicatie) van een chirurg en seksuoloog is niet op elke ziekenhuislocatie vanzelfsprekend.

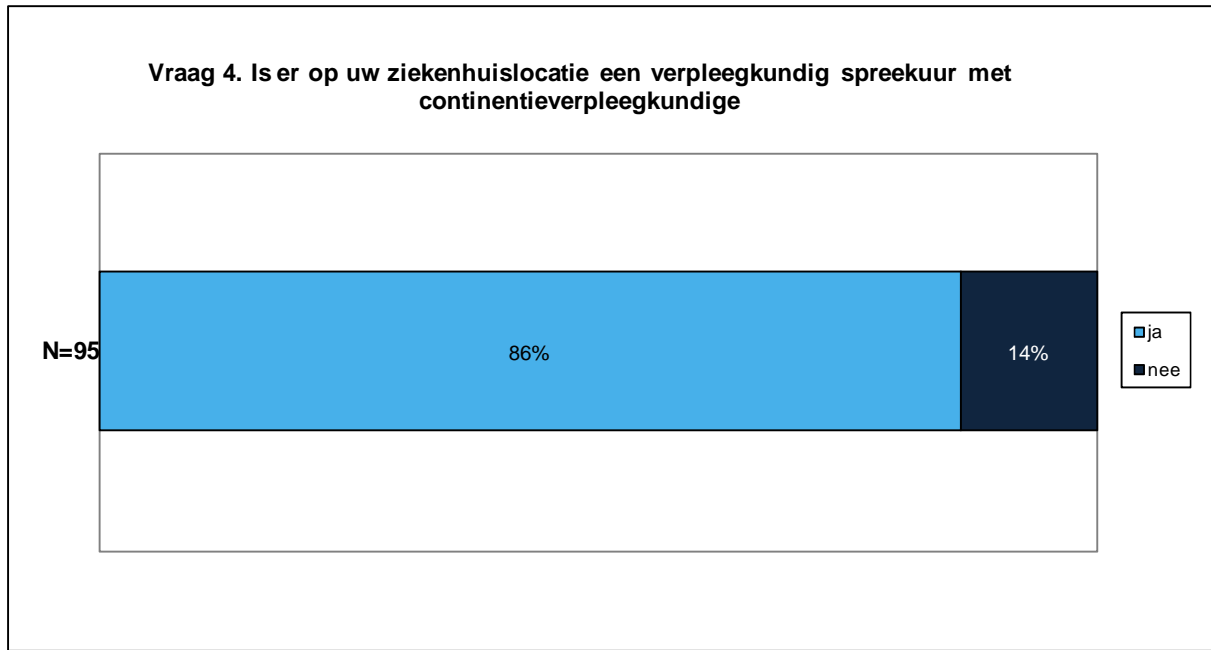

3.4. Klantpreferentievraag 4

Operationalisatie - Is er op uw ziekenhuislocatie een verpleegkundig spreekuur met een speciaal daartoe opgeleide continëntieverpleegkundige?

Onderstaande figuur laat zien dat op veel ziekenhuislocaties (86%) een verpleegkundige spreekuur is met incontinentieverpleegkundige.

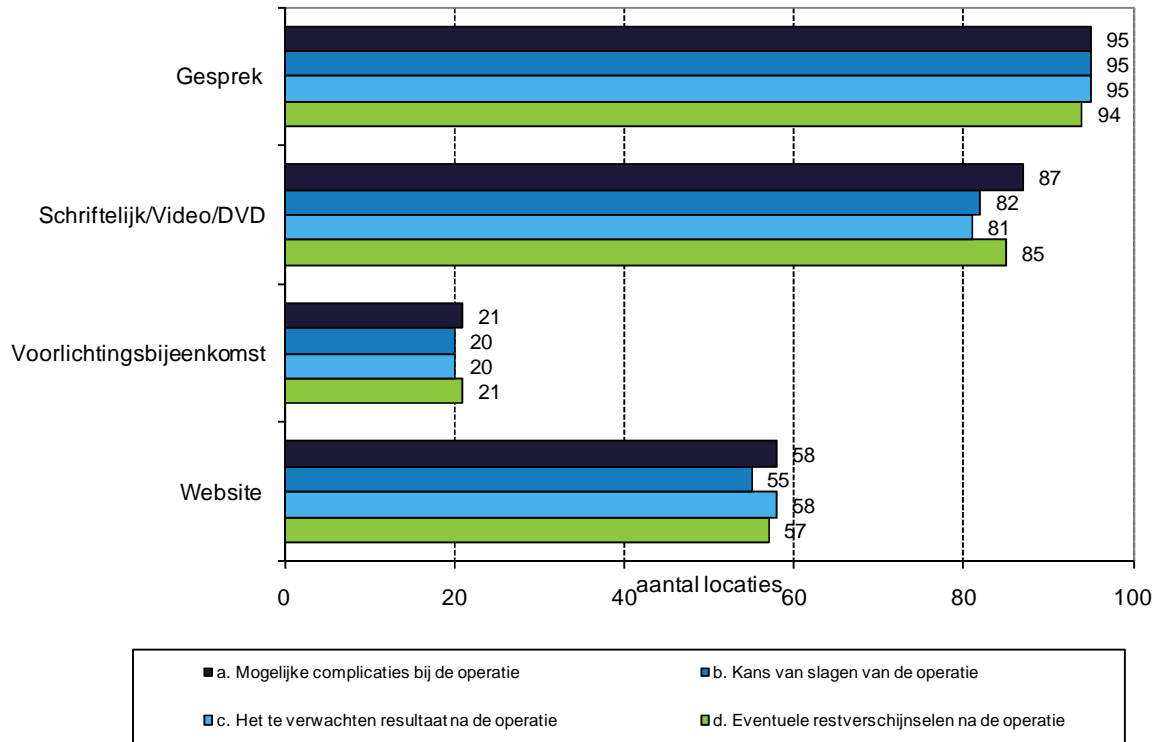

3.5. Klantpreferentievraag 5

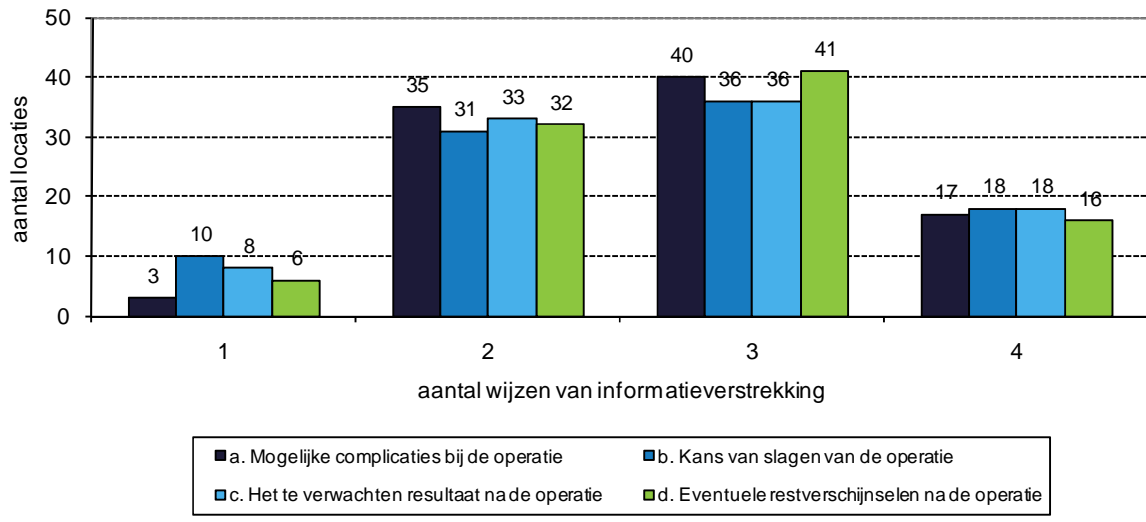
Operationalisatie - Op welke wijze wordt over onderstaande onderwerpen informatie verstrekt aan patiënten die een incontinentieoperatie moeten ondergaan?

Onderstaande figuur laat zien dat over complicaties bij de operatie, kans van slagen, het te verwachten resultaat en restverschijnselen na de operatie op alle locaties een gesprek met de patiënt plaatsvindt. Er is 1 uitzondering, een ziekenhuis waar het onderwerp restverschijnselen niet aan bod komt. Deze gesprekken worden vaak ondersteund met schriftelijk en beeldmateriaal. Voorlichtingsbijeenkomsten worden slechts op een beperkt aantal ziekenhuislocaties aangeboden.

Vraag 5. Op welke wijze wordt over onderstaande onderwerpen informatie verstrekt aan patiënten die een incontinentieoperatie moeten ondergaan? (N=95)

Aantal wijzen van informatieverstrekking over onderstaande onderwerpen (N=95)

Bijlage A Toelichting bij de tabellen en figuren

Deze bijlage beschrijft de in de kwantitatieve rapportages gebruikte tabellen en figuren en met name de wijze waarop deze tabellen en figuren moeten worden geïnterpreteerd. De volgende tabellen en figuren komen aan de orde:

1. Signaalvlaggentabel
2. Rupsplot
3. Reepplot
4. Histogram

Tabellen en figuren worden alleen gepresenteerd in die gevallen waarbij het aantal locaties 10 of groter is. Dit heeft met name impact op de mogelijkheden om waarden voor zbc's te laten zien, omdat voor verschillende indicatoren sprake is van relatief geringe aantallen locaties voor deze groep zorgaanbieders.

1. Signaalvlaggentabel

In de kwantitatieve rapportages is voor iedere zorginhoudelijke indicator de informatie over de signaalvlaggen in een tabel samengevat. Het meest uitgebreide format ziet u hieronder weergegeven. In bijlage B staat een uitgebreide toelichting over de achtergrond en betekenis van de signaalvlaggen.

Voorbeeld van de tabel "Totaalbeeld signaalvlaggen op indicatorniveau"

Zorginhoudelijke indicator					
	Validiteit	Betrouwbaarheid registratieproces		Vergelijkbaarheid	
		Teller	Noemer	Statistisch betrouwbaar	Populatie
	oranje	oranje	oranje	groen	groen
Rood		16%	8%	1%	
Oranje		34%	25%	3%	
Groen		50%	67%	96%	

Signaalvlaggen op indicatorniveau

De gekleurde cellen (waarin tevens de kleur is aangegeven in woorden) geven de kleur van de vlag op indicatorniveau aan. Per zorgaanbieder wordt een signaalvlag toegekend voor de dimensies *betrouwbaarheid van het registratieproces* en *statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid*, maar deze worden niet openbaar gemaakt. De percentages in de tabel beschrijven het relatieve aantal ziekenhuizen dat een groene, oranje of rode signaalvlag voor de betreffende dimensie heeft gekregen.

De dimensies *validiteit* en *populatie vergelijkbaarheid* krijgen een signaalvlag voor de indicator toegekend door de indicatorwerkgroep. Er zijn voor deze dimensie dus geen signaalvlaggen voor de individuele zorgaanbieder, deze dimensies zijn voor alle zorgaanbieders immers gelijk. De betreffende regels in bovenstaande tabel zijn voor deze dimensies dan ook grijs gekleurd.

Kwantitatieve zorginhoudelijke indicatoren

Alleen de kwantitatieve zorginhoudelijke indicatoren (bijvoorbeeld indicatoren die als teller/noemer, frequentie, aantal worden uitgevraagd) kunnen worden beoordeeld op de dimensies *betrouwbaarheid van het registratieproces* en *statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid*. Bovenstaande tabel heeft betrekking op een indicator die als teller en noemer wordt uitgevraagd. Op elk van de dimensies wordt een vlag toegekend, waarbij de *betrouwbaarheid van het registratieproces* een signaalvlag per teller en noemer krijgt. Het komt voor dat een indicator wel een getal betreft, maar niet op teller en noemer is gebaseerd (bijvoorbeeld indicator 3d – Heup/knie vervanging: 'Wat is de frequentie van

genotuleerde besprekingen in verband met een totale heupprothese?'). De dimensie *betrouwbaarheid van het registratieproces* heeft dan één kolom.

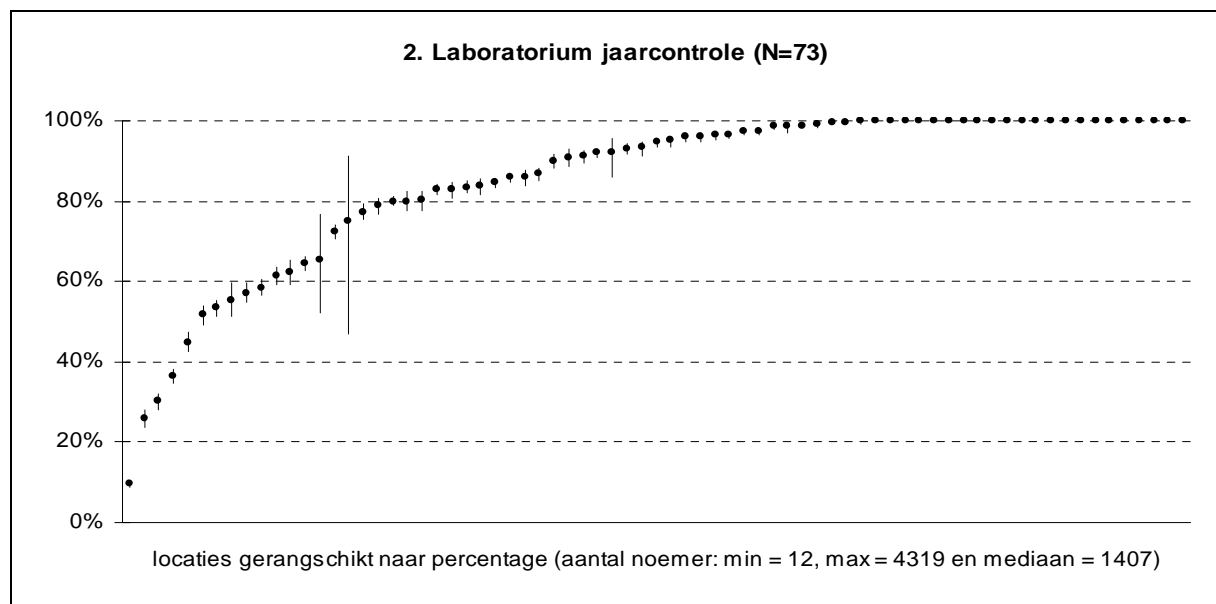
Kwalitatieve zorginhoudelijke indicatoren

Voor kwalitatieve zorginhoudelijke indicatoren (bijvoorbeeld ja/nee vragen) kunnen geen signaalvlaggen worden vastgesteld voor de dimensies betrouwbaarheid van het registratieproces en statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid. Voor deze indicatoren zijn de vlaggen voor deze dimensies grijs en ontbreken de onderste drie regels uit de tabel.

2. Rupsplot

In een 'rupsplot' worden de verschillende locaties waarvoor indicatorwaarden zijn aangeleverd geordend van laag naar hoog. Dit is met name van toepassing bij indicatoren waarvoor teller en noemer bekend zijn, en er dus een percentage kan worden vastgesteld (teller/noemer). Een rupsplot geeft tegelijkertijd inzicht in de spreiding van de waarden (zoals een histogram): in onderstaande figuur is meteen te zien dat de waarden lopen van 10 tot 100%. Bij iedere indicatorwaarde (de 'stip') is telkens met een verticale lijn de nauwkeurigheid van de waarden weergegeven: het zogenoemde 95%-betrouwbaarheidsinterval; hoe groter de lijn, hoe kleiner de nauwkeurigheid van de waarde.

Onderstaande figuur is een voorbeeld van een dergelijke rupsplot.

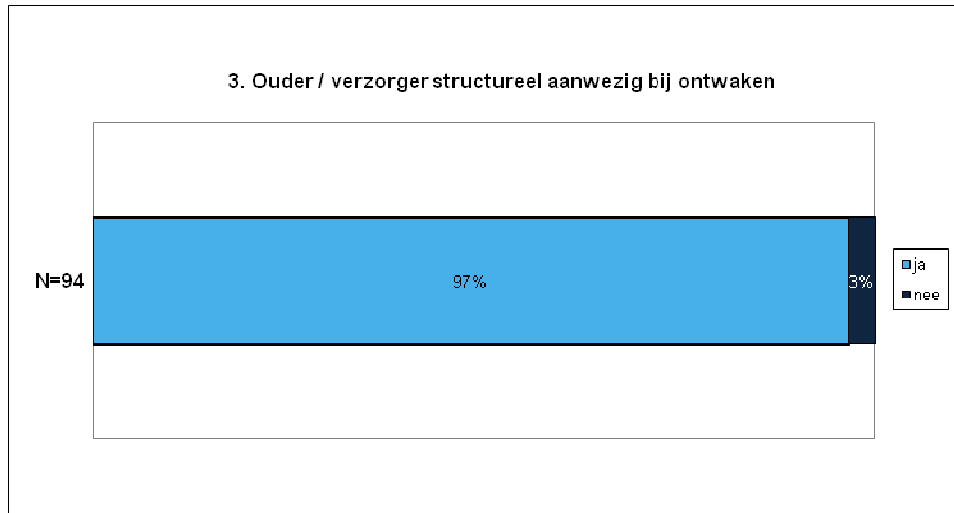
Boven de figuur staat in de titel (die beschrijft welke indicator het betreft) de N tussen haakjes weergegeven; dit is het aantal locaties dat gegevens heeft aangeleverd voor zowel de teller als de noemer.

Onder de figuur staat met 'min' het minimum aantal patiënten dat door een ziekenhuis is aangeleverd. Het aantal 'max' is het maximum aantal patiënten dat door een ziekenhuis is aangeleverd. De mediaan is het aantal patiënten waarvoor geldt dat 50% van de locaties een lagere waarde heeft en 50% een hogere waarde. Bij scheve verdelingen is de mediaan ongelijk aan de gemiddelde waarde.

Rupsplots vertonen veelal een patroon dat lijkt op bovenstaande: enkele lage waarden, waarbij via een min of meer 'logaritmische' kromme naar een maximumwaarde wordt gegaan. Let op: waarden van exact 100% kunnen duiden op protocollair handelen. Met protocollair wordt bedoeld dat er geen telling wordt gedaan, omdat processen 'standaard' zijn. Echter, niet overal waar 100% wordt ingevuld, hoeft sprake te zijn van protocollair handelen, het kan ook de uitkomst zijn van een volledige telling.

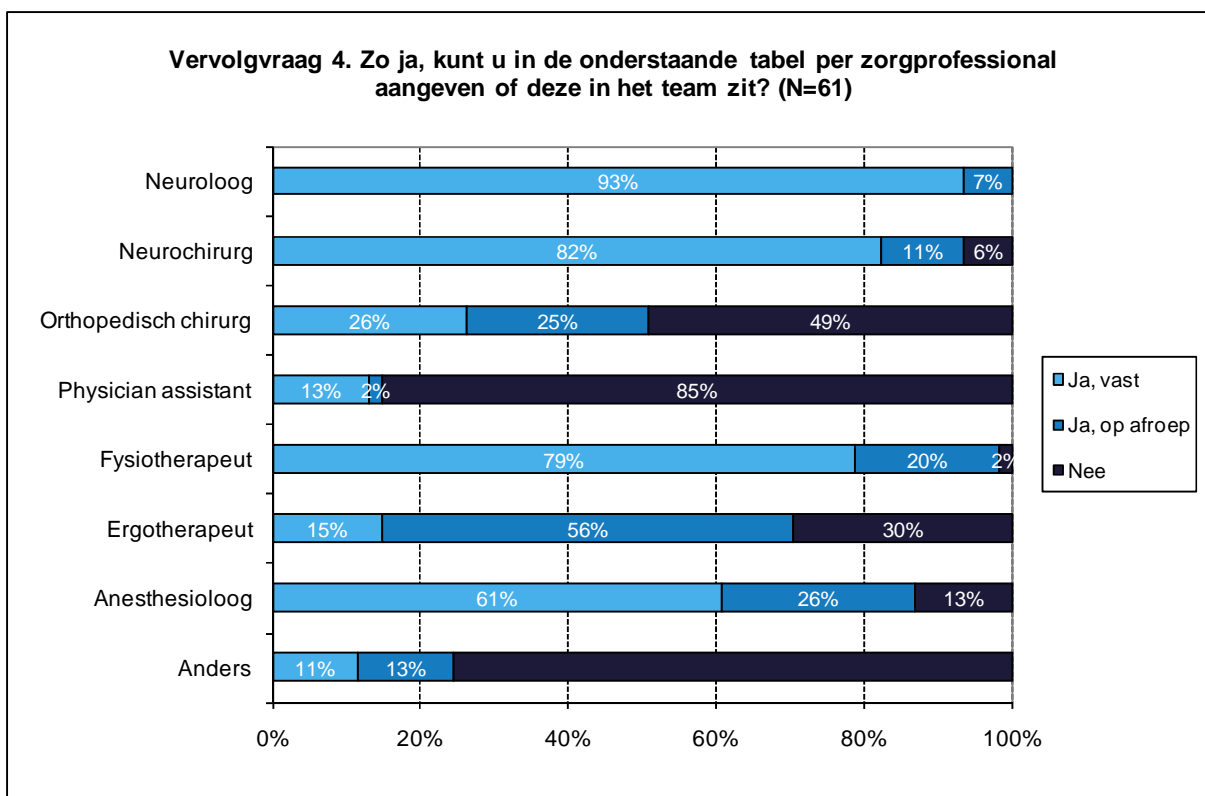
3. Reepplot

In een reepplot worden ja/nee vragen weergegeven, waarbij het percentage 'ja' als aandeel van het totaal wordt gerepresenteerd door de relatieve lengte van een horizontale balk, zie onderstaand voorbeeld van een dergelijke figuur uit de diabetesrapportage van gegevens uit 2008.

Naast de figuur de N weergegeven; dit is het aantal locaties dat gegevens heeft aangeleverd.

Een variant hierop is de reepplot waarbij meerdere antwoorden op één vraag zijn te geven, die niet samen tot 100% hoeven op te tellen, zie hieronder.

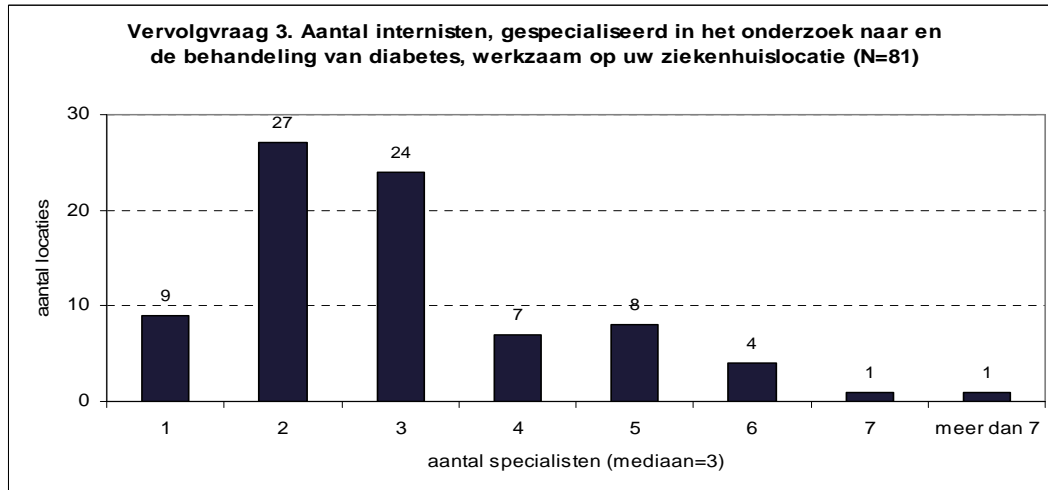

Het percentage geeft (in dit geval) aan in welk deel van de ziekenhuislocaties een bepaalde zorgprofessional in het multidisciplinair team zit (vast of op afroep). Als vanzelfsprekend kunnen meerdere deskundigen op een ziekenhuislocatie in het team zitten.

4. Histogram

Verticaal

Een verticaal histogram presenteert het aantal locaties of het percentage van de locaties (verticale as en lengte van de verticale staaf), ingedeeld naar waarden of klassen van waarden (langs de x-as), zie hieronder.

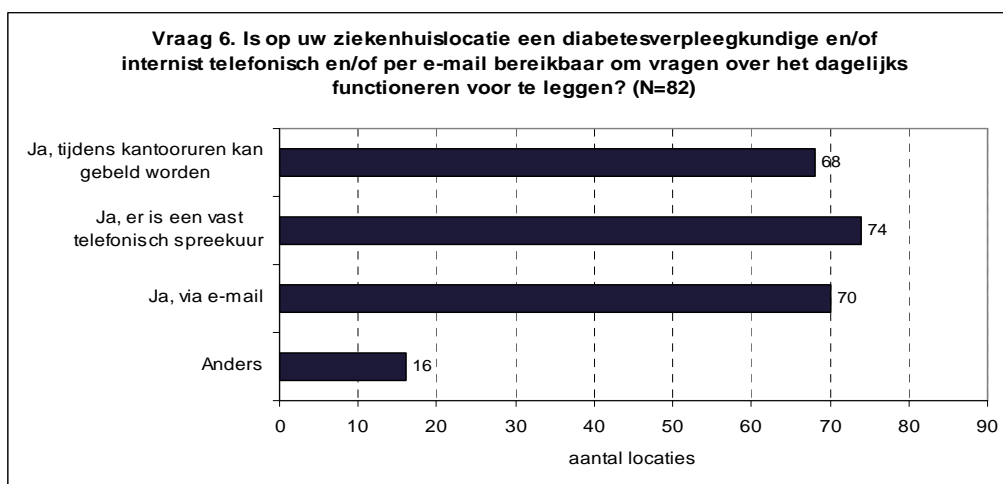
In dit voorbeeld wordt weergegeven hoeveel locaties er 1, 2, etc. internisten werkzaam heeft op de locatie, gespecialiseerd in onderzoek naar en behandeling van diabetes.

Boven de figuur staat in de titel (die beschrijft welke vraag het betreft) de N tussen haakjes weergegeven; dit is het aantal locaties dat gegevens heeft aangeleverd.

De mediaan is het aantal specialisten waarvoor geldt dat 50% van de locaties een lagere waarde heeft en 50% een hogere waarde. Bij scheve verdelingen is de mediaan ongelijk aan de gemiddelde waarde.

Horizontaal

Een horizontaal histogram presenteert het aantal locaties of het percentage van de locaties (horizontale as en lengte van de horizontale staaf), ingedeeld naar waarden of klassen van waarden (langs de y-as), zie hieronder.

Boven de figuur staat in de titel (die beschrijft welke vraag het betreft) de N tussen haakjes weergegeven; dit is het aantal locaties dat gegevens heeft aangeleverd.

Bijlage B Toelichting op de signaalvlaggensystematiek

1. Algemene toelichting

Zichtbare Zorg Ziekenhuizen ontwikkelde vorig jaar in samenwerking met experts de zogenaamde 'signaalvlaggensystematiek'. Dit jaar is de beoordelingsmethodiek voor de kwaliteitsdimensies betrouwbaarheid registratieproces en statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid kritisch tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast². Dit is in samenwerking met twee expertgroepen gedaan.

De systematiek doet nadrukkelijk geen uitspraak over de kwaliteit van zorg, maar maakt mogelijke beperkingen bij de interpretatie van data inzichtelijk. Omdat het proces van transparantie in kwaliteit van zorg nog in de kinderschoenen staat, zijn de aangeleverde data nog niet altijd voldoende betrouwbaar, valide en vergelijkbaar. Met name organisaties die de kwaliteitsdata nu al wel willen gebruiken voor bijvoorbeeld de doorvertaling naar publieksinformatie of informatie ten behoeve van zorginkoop, hebben baat bij de signaalvlaggen. De systematiek biedt namelijk inzicht in de zeggingskracht van de aangeleverde gegevens.

Deze zeggingskracht wordt bepaald door de mate waarin de indicatoren, de aangeleverde data en de indicatorwaarden aan vier kwaliteitseisen, ook wel kwaliteitsdimensies genoemd, voldoen:

- Indruksvaliditeit van de indicator. De indicator (geoperationaliseerde grootheid) meet wat ze moet meten (abstract concept);
- Betrouwbaarheid van het registratieproces van de aangeleverde data. De data waarop de indicatoren zijn gebaseerd dienen betrouwbaar gemeten en geregistreerd te zijn;
- Statistische betrouwbare vergelijkbaarheid van de indicatorwaarden. De indicatorwaarde dient nauwkeurig te zijn gemeten en vergelijking met het landelijke gemiddelde moet statistisch verantwoord zijn;
- Populatievergelijkbaarheid van de indicatorwaarden. Verschillen in patiëntenpopulaties kunnen van invloed zijn op de waarde van een indicator. Wanneer zorgaanbieders met elkaar worden vergeleken, moet met deze mogelijke invloed rekening worden gehouden (zogenaamde correctie met case-mix adjusters).³

Per dimensie worden signaalvlaggen in de kleuren groen, oranje en rood toegekend. De indicatorwerkgroep heeft een kwalitatief oordeel voor de dimensies *validiteit* en *populatievergelijkbaarheid* gegeven. De dimensies *betroikbaarheid van het registratieproces* en *statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid* worden op basis van de aangeleverde data bepaald. De betekenis van de kleur van de signaalvlaggen op de verschillende dimensies staat in onderstaande tabel toegelicht.

Tabel 1. Betekenis van de kleur van de signaalvlag op de vier onderscheiden kwaliteitsdimensies

Dimensie	Kleur	Dat betekent:
Validiteit Verantwoordelijkheid indicatorwerkgroep / stuurgroep	Rood	Wat er gemeten is (de indicator) zegt niets over wat je wilt meten
	Oranje	Wat er gemeten is (de indicator) zegt deels iets over wat je wilt meten
	Groen	Wat er gemeten is (de indicator) zegt iets over wat je wilt meten
Betrouwbaarheid van het registratieproces Verantwoordelijkheid	Rood	Alle ziekenhuizen bezien, zijn er vraagtekens te zetten bij de inrichting van het registratieproces.
	Oranje	Alle ziekenhuizen bezien, wordt ten dele aan belangrijke

² Dit jaar worden voor de tranche 1 indicatorensets voor de tweede keer signaalvlaggen toegekend. Aangezien de signaalvlag betrouwbaarheid van het registratieproces is herzien ten opzichte van 2008, is een directe vergelijking van de signaalvlaggen van meetjaar 2008 en 2009 niet mogelijk en kan niet geconcludeerd worden of de betrouwbaarheid van het registratieproces van de zorgaanbieders is verbeterd, gelijk is gebleven of is verslechterd.

³ Opgemerkt dient te worden dat doordat de data op geaggregeerd niveau worden uitgevraagd, case-mix correctie op patiëntniveau niet mogelijk is. De invloed van case-mix adjusters op de waarden van indicatoren die door de werkgroep zijn geselecteerd zou daarom zeer beperkt of beter niet van toepassing moeten zijn.

ziekenhuis		voorwaarden voor het betrouwbaar inrichten van het registratieproces voldaan.
	Groen	Alle ziekenhuizen bezien, wordt (bijna) volledig aan belangrijke voorwaarden voor het betrouwbaar inrichten van het registratieproces voldaan.
Statistisch betrouwbare vergelijkbaarheid Verantwoordelijkheid indicatorwerkgroep / stuurgroep	Rood	Alle ziekenhuizen bezien, is een zinnige vergelijking van ziekenhuizen met het landelijke gemiddelde niet mogelijk.
	Oranje	Alle ziekenhuizen bezien, vraagt een zinnige vergelijking van ziekenhuizen met het landelijke gemiddelde een genuanceerd oordeel.
	Groen	Alle ziekenhuizen bezien, is een zinnige vergelijking van ziekenhuizen met het landelijke gemiddelde op statistisch verantwoord. Echter er kunnen nog case-mix variabelen zijn die verstorend werken (zie populatievergelijkbaarheid).
Populatie vergelijkbaarheid Verantwoordelijkheid indicatorwerkgroep / stuurgroep	Rood	Er zijn factoren die een ziekenhuis niet kan beïnvloeden, maar die wel van invloed zijn op de waarde van de indicator. Verschillen tussen ziekenhuizen kunnen daar deels door verklaard worden (bijvoorbeeld patiëntkenmerken).
	Oranje	Er zijn mogelijk factoren die een ziekenhuis niet kan beïnvloeden, maar die wel van invloed zijn op de waarde van de indicator. Verschillen tussen ziekenhuizen kunnen daar deels door verklaard worden (bijvoorbeeld patiëntkenmerken).
	Groen	Er zijn geen factoren die een ziekenhuis niet kan beïnvloeden en die wel van invloed zijn op de waarde van de indicator. Verschillen tussen ziekenhuizen kunnen daar niet door verklaard worden (bijvoorbeeld patiëntkenmerken).

2. Signaalvlaggen beschikbaar op indicatorniveau

Net als vorig jaar worden alleen de signaalvlaggen op indicatorniveau openbaar beschikbaar gesteld. Aan openbaarmaking op ziekenhuisniveau zijn zowel voor- als nadelen verbonden. Ten aanzien van de betrouwbaarheid van het registratieproces bijvoorbeeld is een voordeel het voorkomen van oneerlijke concurrentie. Ziekenhuizen die relatief 'slecht' scoren, omdat zij gegevens aanleveren op basis van een volledige telling, kunnen zich door middel van de signaalvlag onderscheiden van ziekenhuizen die relatief 'goed' scoren, omdat zij gegevens aanleveren op basis van protocollair handelen.

De signaalvlaggen kunnen ook worden gebruikt om ziekenhuizen met elkaar te vergelijken en een benchmark te maken. Het is waar dat het een voorwaarde is dat een ziekenhuis zijn registratie op orde moet hebben om de kwaliteit van de geleverde zorg transparant te maken. Echter, door het ontbreken van registratiestandaarden is het nu nog te vroeg de signaalvlaggen voor dit doel te gebruiken. Dit is dus een voorbeeld van een nadeel van openbaarmaking op ziekenhuisniveau. Na een zorgvuldige afweging van de voor- en nadelen is de stuurgroep niet overgegaan tot besluit van openbaarheid op ziekenhuisniveau.

3. Aanvullende informatie

Indien u nog meer informatie wenst over de toekenning van de signaalvlaggen verwijzen wij u naar de website van Zichtbare Zorg. Onder het kopje 'Ziekenhuizen en ZBC's' vindt u een pagina 'Kwantitatieve analyses 2009'. Hier staan enkele documenten die inzicht geven in de systematiek van de signaalvlaggen.

Bijlage C Verificatievragen

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de gegeven antwoorden op de verificatievragen, die als basis dienen voor de bepaling van de signaalvlaggen op de kwaliteitsdimensie 'Betrouwbaarheid van het registratieproces' (zie bijlage B voor een toelichting op de signaalvlaggen).

Per indicator en deelindicator wordt het volgende aangegeven:

- het totaal aantal locaties
- het percentage 'ja' en 'nee'
- volledige telling of anders (voor gegevensverzameling)

Waar van toepassing wordt onderscheid gemaakt tussen teller en noemer.

Tabel C1. Verdeling van de beantwoording van de vragen over gegevensverzameling

1. verificatietabel						
gegevensgoedkeuring	91	99%			1%	
gegevensgebruik	91	88%			12%	
Deelindicator	Teller			Noemer		
gegevensverzameling	91	79%	21%	91	97%	3%
verslagjaar	91	98%	2%	91	98%	2%
populatievaststelling	91	93%	7%	91	97%	3%
indicatorwaarde bepaling	91	89%	11%	91	93%	7%
voor alle vragen behalve 'gegevensverzameling': ■ ja ■ nee						
voor 'gegevensverzameling': ■ volledige telling ■ anders						
voor alle vragen ■ aantal patienten w waarop de percentages zijn gebaseerd						

2. verificatietabel						
gegevensgoedkeuring	91	99%			1%	
gegevensgebruik	91	90%			10%	
Deelindicator	Teller			Noemer		
gegevensverzameling	91	82%	18%	91	98%	2%
verslagjaar	91	98%	2%	91	98%	2%
populatievaststelling	91	92%	8%	91	96%	4%
indicatorwaarde bepaling	91	89%	11%	91	93%	7%
voor alle vragen behalve 'gegevensverzameling': ■ ja ■ nee						
voor 'gegevensverzameling': ■ volledige telling ■ anders						
voor alle vragen ■ aantal patienten w waarop de percentages zijn gebaseerd						

3. verificatietabel						
gegevensgoedkeuring	88	99%			1%	
gegevensgebruik	88	90%			10%	
Deelindicator	Teller			Noemer		
gegevensverzameling	88	77%	23%	88	97%	3%
verslagjaar	88	98%	2%	88	98%	2%
populatievaststelling	88	92%	8%	88	97%	3%
indicatorwaarde bepaling	88	91%	9%	88	93%	7%
voor alle vragen behalve 'gegevensverzameling': ■ ja ■ nee						
voor 'gegevensverzameling': ■ volledige telling ■ anders						
voor alle vragen ■ aantal patienten w waarop de percentages zijn gebaseerd						

4. verificatietabel						
gegevensgoedkeuring	86	99%			1%	
gegevensgebruik	86	94%			6%	
Deelindicator		Teller			Noemer	
gegevensverzameling	86	93%	7%	86	98%	2%
verslagjaar	86	98%	2%	86	98%	2%
populatievaststelling	86	92%	8%	86	95%	5%
indicatorwaarde bepaling	86	91%	9%	86	95%	5%
voor alle vragen behalve 'gegevensverzameling': ■ ja ■ nee						
voor 'gegevensverzameling': ■ volledige telling ■ anders						
voor alle vragen ■ aantal patiënten w aarop de percentages zijn gebaseerd						

Bijlage D Brongebruik

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de door de ziekenhuizen gebruikte bronnen die zijn geraadpleegd tijdens de fase van dataverzameling ten behoeve van de uitvraag 2009.

Onderscheid wordt gemaakt naar teller en noemer. In de tabel is het aantal locaties weergegeven dat van een bepaalde bron gebruik heeft gemaakt.

1. Brongegevens					
Teller / Noemer	Bron				
	DBC-registratie	verrichtingen registratie	elektronisch (poli)klinische status	papieren (poli)klinische status	anders, namelijk:
T	49	51	17	43	18
N	78	75	8	24	11

2. Brongegevens					
Teller / Noemer	Bron				
	DBC-registratie	verrichtingen registratie	elektronisch (poli)klinische status	papieren (poli)klinische status	anders, namelijk:
T	47	45	18	40	16
N	76	73	8	21	8

3. Brongegevens					
Teller / Noemer	Bron				
	DBC-registratie	verrichtingen registratie	elektronisch (poli)klinische status	papieren (poli)klinische status	anders, namelijk:
T	41	40	19	42	20
N	77	72	9	21	8

4. Brongegevens					
Teller / Noemer	Bron				
	DBC-registratie	verrichtingen registratie	elektronisch (poli)klinische status	papieren (poli)klinische status	anders, namelijk:
T	44	46	16	37	27
N	74	68	8	19	9

Bijlage E Schoningsvragen

Na het sluiten van de webenquête ten behoeve van de uitvraag 2009 op 14 april 2010 is de fase van schoning gestart. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aantallen gestelde schoningsvragen naar aard.

Volgens protocol hebben de ziekenhuizen schoningsvragen gekregen (voor het proces van schoning en het schoningsprotocol wordt verwezen naar 'Algemene inleiding kwantitatieve rapportages'). Tijdens deze schoning zijn 240 schoningsvragen gesteld, aan 87 van de 96 ziekenhuislocaties. De meeste schoningsvragen zijn gesteld over indicator 4 (percentage voor incontinentieklachten geopereerde patiënten met last van urineretentie/-residu waarvoor catheterisatie nodig is). De reden hiervoor is dat een groot aantal ziekenhuizen (66 van de 96) een score van 0% heeft. Deze waarde is tijdens de schoning standaard teruggekoppeld aan de ziekenhuizen als opvallende waarde.

Toelichting bij tabel E.1

- *Aantal schoningsvragen cross checks:*
Tijdens de schoning is gecontroleerd op consistentie tussen de aangeleverde gegevens binnen een set, op waarden die aan elkaar gerelateerd zijn. Indien er inconsistenties in de aangeleverde gegevens zaten, is dit teruggekoppeld aan de ziekenhuizen.
- *Aantal schoningsvragen fake antwoord:*
Indien een ziekenhuis een onwaarschijnlijke waarde, zoals 9999, heeft ingevuld, vermoedde Zichtbare Zorg dat het ziekenhuis met de waarde wilde aangeven dat de vraag binnen het ziekenhuis niet van toepassing is. Met een schoningsvraag is geverifieerd of dit inderdaad correct geïnterpreteerd is, zodat de waarde als zodanig gemarkeerd kan worden in de openbare database.
- *Aantal schoningsvragen statistische uitbijter:*
Er is aan de ziekenhuizen teruggekoppeld als de indicatorwaarde statistisch opvalt (sterk afwijkt van de mediane waarde)
- *Aantal schoningsvragen extreem:*
Aangezien Zichtbare Zorg vraagt om gegevens aan te leveren op basis van een volledig telling, zijn waarden van 0% of 100% onwaarschijnlijk. Om deze reden zijn 0 en 100% waarden standaard teruggekoppeld tijdens de schoning.

Tabel E1. Aantal schoningsvragen naar aard (indicatorvragen)

Indicator	Type vraag	Aantal ziekenhuizen met schoningsvragen	Aantal schoningsvragen totaal	Aantal schoningsvragen cross checks	Aantal schoningsvragen fake antwoord	Aantal schoningsvragen statistische uitbijter	Aantal schoningsvragen extreem
Zorginhoudelijke indicatoren							
1 Gebruik mictie-/ incontinentiedagboek							
Indicator 1	Percentage patiënten met klachten t.g.v. stressincontinentie dat vóór een operatie gedurende minimaal 2 dagen een mictiedagboek heeft bijgehouden.	Teller/noemer	57	58	0	teller = 0; noemer = 0 noemer = 1; indicatorwaarde = 0	57
2. Bekkenfysiotherapie							
Indicator 2	Percentage voor stressincontinentie geopereerde patiënten met gedocumenteerde bekkenfysiotherapie voorafgaand aan de eerste incontinentieoperatie.	Teller/noemer	53	54	0	teller = 0; noemer = 0 noemer = 1; indicatorwaarde = 1	52
3. Gebruik gestandaardiseerde vragenlijst							
Indicator 3	Percentage incontinentiepatiënten dat vraag 7 t/m 12 van de urogenitale klachten lijst (UKL) zowel pre-operatief als bij het controleconsult (6-8	Teller/noemer	57	58	0	teller = 0; noemer = 0 noemer = 1; indicatorwaarde = 0	57
4. Urineretentie/-residu							
Indicator 4	Percentage voor incontinentieklachten geopereerde patiënten met last van urineretentie/-residu waarvoor catheterisatie nodig is vanaf 6 weken na de ingreep en/of waarvoor een heroperatie noodzakelijk is.	Teller/noemer	69	69	0	teller = 0; noemer = 0 noemer = 0; indicatorwaarde = 3	66

Tabel E2. Aantal schoningsvragen naar aard (klantpreferentievragen)

Indicator	Type vraag	Aantal ziekenhuizen met schoningsvragen	Aantal schoningsvragen totaal	Aantal schoningsvragen cross checks	Aantal schoningsvragen fake antwoord	Aantal schoningsvragen statistische uitbijter	Aantal schoningsvragen extreem	
Klantpreferentievragen								
1. Zijn er op uw ziekenhuislocatie gynaecologen en/of urologen werkzaam die zich hebben gespecialiseerd in incontinentie bij de vrouw?								
KP vraag 1a	O Ja, namelijkgynaecologen (aantal noemen)	getal	1	1	nvt	0	1	nvt
KP vraag 1b	O Ja, namelijkurologen (aantal noemen)	getal		0	nvt	0	0	nvt
2. Beschikt uw ziekenhuislocatie over een "incontinentiepolikliniek", "polikliniek urogynaecologie" of "bekkenbodemspreekuur"?								
KP vraag 2		ja/nee vraag	0	0	0	0	0	0
3. Welke van de onderstaande disciplines zijn vertegenwoordigd binnen de "incontinentiepolikliniek", "polikliniek urogynaecologie" of het "bekkenbodemspreekuur"?								
KP vraag 3		meerkeuze vraag	0	0	0	0	0	0
4. Is er op uw ziekenhuislocatie een verpleegkundig spreekuur met een speciaal daartoe opgeleide continenterverpleegkundige?								
KP vraag 4		ja/nee vraag	0	0	0	0	0	0
5. Op welke wijze wordt over onderstaande onderwerpen informatie verstrekt aan patiënten die een incontinentieoperatie moeten ondergaan?								
KP vraag 5		meerkeuze vraag	0	0	0	0	0	0